

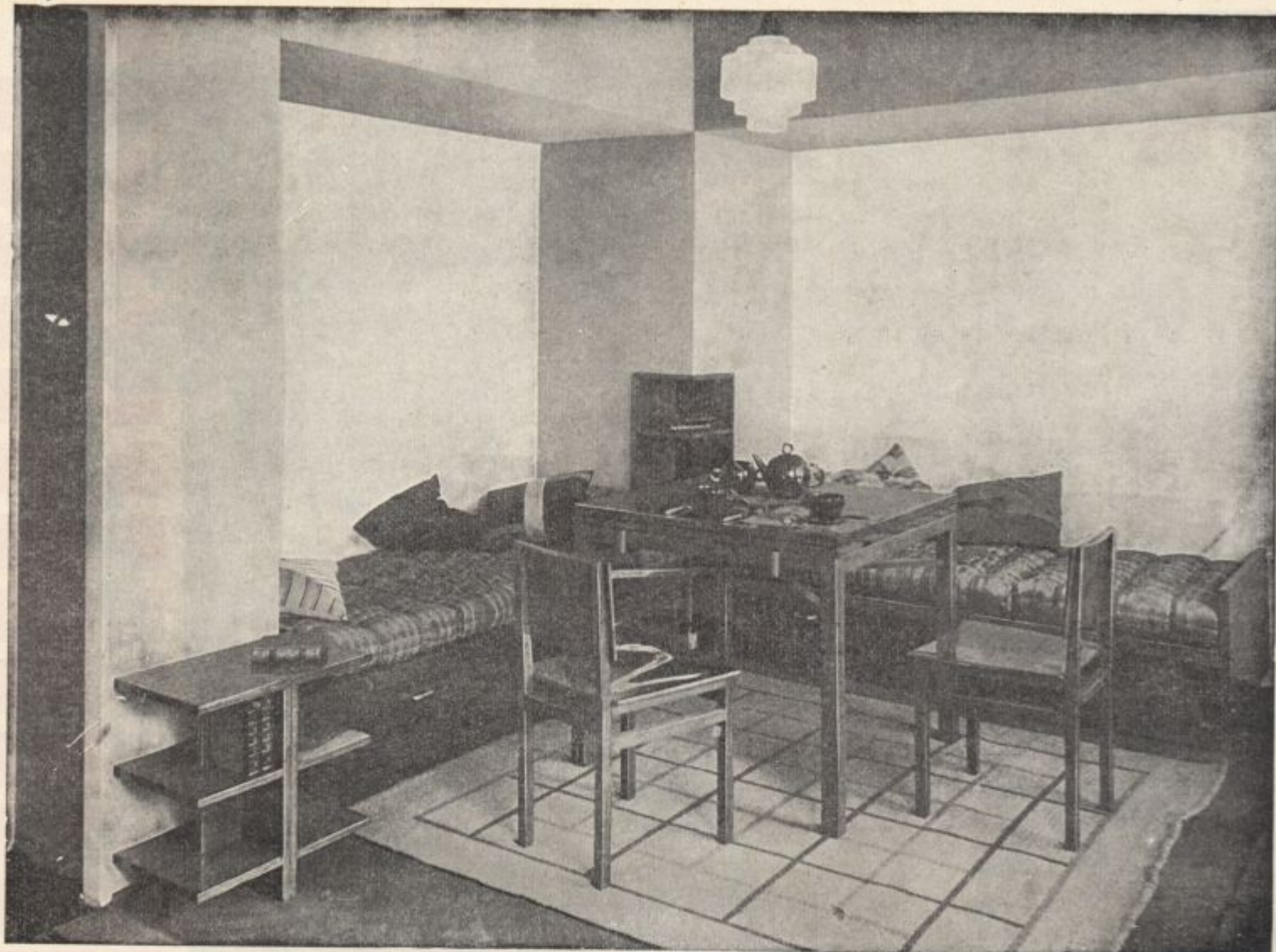
45

odgovorov
je
izžrebanih

5

Žena in dom

*Okus v opremi govori
o Vaši kulturi!*

STANOVANJSKE OPREME ZA VSE SLOJE
od najrazkošnejše do najpreprostejše

A v enem so si vse enake — to je

solidnost

Priporoča se

ANTON ZALOKAR

ŠT. VID NAD LJUBLJANO

Takile so zavitki pravih

domaćih izdelkov

jugoslovanske tvornice Dr. A. Oetkerja

Dr. A. Oetker-jev
vanilinov sladkor
za kuhinjo.

Ta zavitek zadostuje, da zadobi velik puding, krema, kolač ali 1 liter likerja prijeten vaniljev aroma.
Vsečina tega zavitka nadomestuje 2-3 stroke dobre vanilije.

Doktor Oetker-jev
pecilni prašek
je najboljši!
Zakonito zaščiten pod imenom

Backin

Od gospodinj pohvaljen in milijonkrat izkušen

Backamid

(nadomestek za jajca)
od Dr. Crata in Dr. Oetkerja

nadomešča moč za stiranje testa in barvo jajc, noževa konica tega praška vsebuje moč barve enega rumenjaka kakor tudi moč enega beljaka.

Backamid se koristno doda vsaki moči, mati jedi in pečiva, posebno omeletam, žličnikom, rezancem, krpicam, omakom, buhteljem, kolačem, mastenim in krhkimu testu itd. kakor se dobi lepo obliko in je lahko prebavljivo.

Dr. Oetker-jev
PRIPOMOČEK
ZA
VKUHAVANJE
za gospodinja.

Vsečina tega zavojčka uporabljena po enostranskem navodilu, da 5 kg vkuhanega sadja, želele, marmelade, sadnega sokovja, kumarom in sličnemu stalnosti in zabrani njih kvarjenje po plesnobi ter kisanju.

Dr. Oetkerjevi šartilji kakor tudi pudingi, kreme in drugi izdelki se dobe v vseh trgovinah.

Modo in eleganco prinašajo
vsi ti in še mnogo drugih
modelov

Najsolidnejše cene in prvo-
vrstna izdelava so njih prednost
in Vaša korist

Otroška logika.

Dva učenca pretepača, gredoč iz šole, tretjega učenca. Pride mimo gospod pa ju vpraša:

- Zakaj ga pa tepeta?
- Ker je naredil napačno nalogo.
- Zakaj ga pa potem vidva tepeta?
- Ker sva jo midva prepisala in dobila slab red.

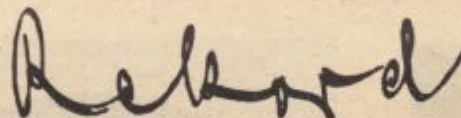
Mali navihaneec.

Mama je oštela malega Vladka, ker ji je kar naprej nagajal, in mu je zagrozila:

- Le čakaj, nočaj pa pojdeš brez večerje spat, ti malopridnež, ti!
- Kaj bo pa potem z zdravilom, mama, ki ga moram zaužiti po večerji?

SVOJE OBLEKE OHRANITE VEDNO KOT NOVE, AKO JIH DASTE
KEMIČNO ČISTITI ALI BARVATI V TOVARNI **JOS. REICH**
IZVRŠITEV V 24 URAH. POLJANSKI NASIP 4-6

MANUFAKTURA
Ljubljana, Aleksandrova c. 8
Maribor, Gregorčičeva c. 20

Potrebe so vedno enake, toda časi so slabi.
Zato kupite poletno obleko pri nas, ker Vam
kreditiramo na več mesecev!

Dijak se je zapisal vragu.

Na univerzi v Tübingnu hranijo še zdaj zapisnik, ki poroča: Dne 11. decembra leta 1596. je bil senatu nannanjen dijak po imenu Leipziger, ki se je zapisal

hudiču pogojno, da mu pomaga iz večnih denarnih zadreg. Študent je priznal, da se je reš zavezal za dve leti. Obsojen je bil na 14 dni karcerja in na polletni hišni zapor. Razen tega mu je bilo prepovedano hoditi v cerkev in k predavanjem.

ME NOSIMO LE
ČEVLJE ZNAMKE

Jara

ZARADI TRPEŽNOSTI, ELEGANCE
in NIZKE CENE je **JARA** nenadkr-
ljiv domač izdelek. Poizkusite tudi VI!
DOBITE JIH:

LJUBLJANA, Sv. Petra c. št. 20
TOVARNA ČEVLJEV znamke **JARA**
I. RAZBORŠEK - TRŽIČ

Ako Vam je prijetno

gospe in gospodinje, imeti lepa, moderna
in elegantna oblačila, ki se dobro nosijo in
ne oblede, iz kvalitetnega blaga, ki obdrži
eleganten kroj, bodisi za Vas, Vašega soproga
ali za Vaše male, tedaj napravite isto kakor sto
in sto drugih, nabavite si blago v specialni trgovini

VELIKA IZBIRA
PRIJAZNA POSTREŽBA
NAJNIŽJE CENE

NOVAK, LJUBLJANA
KONGRESNI TRG ŠTEV. 15
(nasproti nunske cerkve)

Ne pomaga.

Mala Milica se je prehladila in hudo kašlja. Babica ji reče:

- Kadar kašljaš, dete moje, deni roko na usta!
- Milica gre in se čez nekaj časa vrne:
- Tisto, kar si mi rekla, ne pomaga nič. Ves ta čas sem držala roko na ustih, a kašelji neče prenehati.

Novi podplati, ki se ne uničijo. Kdor ne pozna gumastih podplatov **Palma-Okma**, bi jih moral vsaj enkrat preizkusiti. Trajajo dva- do trikrat toliko časa kakor najboljše koža. Razen tega so gumasti podplati **Palma-Okma** najboljše varstvo zoper vlago. Prožni so in varujejo telo in čevelj. Dobite jih pri vsakem čevljarju.

SLABO STANE PRAV TOLIKO KAKOR DOBRO!

Če imate še tako lepo blago, pa je obleka izdelana površno in nestrokovnjaško, ni vredna nič. Ako pa Vam izdela obleko dober modni atelje, je tudi najbolj preprosto blago v krasnem modelu dragoceno. / Varčne gospodinje! Za Vas izdelujem **obleke že od 120 Din, plašče pa že od 150 Din dalje.**

DAMSKI MODNI ATELJE JOSIPINA IGLIČ, LJUBLJANA, PALAČA VIKTORIA.

Nepotrebna veda.

Dvanajstletna Francka je bila prav dobra učenka. Le zemljepisje ji je delalo preglavico. Če jo je učiteljica vprašala za glavno mesto Španije, ji je imenovala kako francosko reko.

Učiteljica se je jezila. Nič ni pomagalo. Hotela je deklici dobro. Napisala je pismo in ga dala deklici, češ, naj ga izroči svoji materi. V pismu je učiteljica svetovala materi, naj otroka strogo nadzoruje, kadar se uči zemljepisja.

Ko je dekletce drugi dan prišlo v šolo, ni vedelo, katere reke se iztekajo v Črno morje.

Učiteljica jo je vprašala:

«Ali ni mama čitala pisma, ki sem ti ga dala zanjo?»

«I, seveda ga je.»

«No, in kaj je rekla?»

«Veste, kaj? Odvrnila je, da tudi ona ni znala zemljepisja, pa je vendarle dobila moža. Moja teta ga je znala še manj, pa se je kljub temu dobro omožila. Vi pa znate najbolj zemljepisje, vendarle niste mogli dobiti moža!»

Dajte svojim otrokom več solnca!

Vsak zdravnik Vam lahko potrdi, da so za Vaše zdravje neobhodno potrebni ultravioletni žarki. Take žarke oddaja naša

KWARZA-ORIGINAL.

Zdravilne ultra-violetne žarke imejte v svojem domu. Vaše geslo naj bo: „Solnce doma ob vsakem času.“

Vsa potrebna pojasnila v svrhu nabave daje samoprodaja za Dravsko banovino

„ELEKTROINDUSTRIJA“ d. d.
LJUBLJANA, GOSPOSVETSKA C. 13.

...nemogoče!
Moram k Souvanu-
dobili so nove vzorce

F. Ks. Souvan
Ljubljana, mestni trg 24.

Moda
Kvaliteta
Vaš okus.

Tistim, ki obupujejo!

Ni skoraj dneva, da bi ne dobila kakšnega žalostnega dopisa. Naročnice se obračajo na »ženo in dom« v vseh mogočih zadevah. Nekatere res doživljajo težke čase. Veliko je pa takih, ki prav za prav nimajo pravega vzroka, da bi jadikovale nad svojo usodo. Žive v prepričanju, da nimajo sreče v življenju in da jih nesreča preganja pri vsakem koraku. Same pa prav nič ne store, da bi si položaj izboljšale.

Kdor je izgubil vero vase, je izgubljen. Tisti, ki vrže puško v koruzo, nič ne doseže. Kdor se zanaša na tujo pomoč, bo kaj hitro bridko razočaran. Najprej naj si vsaka sama pomaga, kakor ve in zna. Tudi pri dobri prijateljici si lahko poišče utehe.

Kadar nas ženske tepe usoda, smo na žalost bolj občutljive kakor moški. Duševno trpimo, težko si pomagamo. Ne znamo se otresti tesnobe, ki teži naše srce.

Včasih nam je strašno hudo. Mislimo, da ni nobenega izhoda več in da nas samo še smrt lahko reši zemeljskega trpljenja. Po nekaj dnevih in tednih pa se nam ne zdi več tako hudo. Zato ne smemo nikoli prehitro obupati. Če pregledam dopise, ki sem jih prejela ta mesec, vidim, da imamo vse zelo enake težave. Vse se borimo z vsakdanjimi težavami. Hudo je za tiste, katerih moške so reducirani ali katerim so bile zmanjšane plače. Uboga so dekleta, ki ne dobe službe, sploh so reveži tisti, ki ne vedo, kje bodo jutri spali in kaj bodo jedli.

»Žena in dom« nima moči, da bi vsem izboljšala stanje. Vse, kar lahko storimo, je, da posredujemo, da telefoniramo na vse konce in kraje, pritiskamo na kljuke, razlagamo, prosimo in celo grozimo. Večkrat nam uspe, včasih pa tudi ne. Vesela sem, kadar komu pomagam, in razočarana, kadar žanjem nehvaležnost.

Še več pa je dopisov, ki se tičejo srčnih bolečin. Pri teh sem tako rekoč brez moči. Rečem samo, da ni nobena stvar tako huda, da bi moral človek zaradi nje obupati. Vse tisto, kar nekatere doživljajo, se dogaja, odkar svet stoji.

Ženske smo pač večkrat prevarjene za vse tisto, po čemer je hrepenelo naše srce in o čemer smo sanjale toliko noči. Toda tistega pravljničnega sveta, ki smo si ga slikale v svoji duši, sploh ni. Življenje terja od nas veliko več in ni prav nič podobno življenju v pravljinih gradovih, ki smo si jih dekleta zidale v oblake.

Hvala Bogu, da je današnja mladina trdno vzgojena. Ona nima tako rahločutnega srca. Življenje gleda s hladnimi očmi. Sodobno dekle ve, da je življenje boj, ki zahteva, da trezno presoja svoje srčne zadeve.

Nekatere tožijo, da so vsemu temu zlu krivi moški. Morda je v posameznih primerih res tako. Lahko so pa tudi drugi vzroki. Ena trdi, da so moški na vsako stran na boljšem. O tem se ne bom prerekala. Prav tako trpe lahko tudi moški. Razlika utegne biti v tem, da oni tega ne pokažejo. Vsaka tista, ki toži, naj se predvsem vpraša, ali je mož z njo vedno zadovoljen. Marsikateri moški je pričakoval bogve kaj od svoje žene, pa je kesneje videl, da ni tisti angel, ki si ga je slikal v svoji domišljiji. Zakon pač terja od obeh popuščanje in odpuščanje. V zakonu je največ preprirov zaradi prav malenkostnih stvari. Včasih nastane prepir, da nihče ne ve, zakaj, pa vendar je žena objokana. Zaradi takih stvari pa vendar ni, da bi žena trpela. Saj prinese zakon tudi veliko solčnih dni, da prav lahko pozabimo vse tisto, kar nas spravlja iz ravnovesja.

Nobena stvar ni tako huda, da bi se ne dala preboleti. Čemu bi vlačili na dan stvari, ki se tičejo samo nas in naših bližnjih.

Ta mesec nisem utegnila odgovoriti vsaki posebej. Če pa ta ali ona le hoče pismenega odgovora, naj se še enkrat oglasi. Rečem samo toliko, da se bo še vse obrnilo na bolje in da si nikar ne delajmo še večjih težav, kakor jih že imamo.

Nasveti naročnic

Nekatere naročnice so nam svetovale, naj bi si založba prihranila nekaj izdatkov s tem, da bi »žena in dom« prinašala manj slik in enobarven ovitek, namesto tega pa bi poklonila naročnicam konec leta platnice in vezavo.

Vidim, da se naročnice živo zanimajo za naš materialni položaj. Prav je tako. Vsa čast jim.

Toda na žalost stanejo platnice in vezava Din 40—, torej Din 8— manj kakor 12 števil »žene in doma«. Marsikatera poreče, kako je to mogoče, da stane 12 števil »žene in doma« Din 48—, samo platnice in vezava pa Din 40—. Da je list tako poceni, gre zahvala našim inserentom. Brez oglasov bi bil list še enkrat dražji. To naj naročnice upoštevajo in naj kupujejo svoje potrebščine od naših inserentov. Sicer bi se pa neglede na platnice ne mogli odločiti, da bi dali listu skromnejšo obliko. Naše načelo je, da damo za malo denarja najboljše, kar moremo.

Žena in kriza

Najbolj prizadeta v tej nesrečni krizi je gospodinja. Veliko je takih, ki so brez sredstev, veliko jih je, ki se morajo omejiti na najnujnejše izdatke, in le malo je tistih, ki ne čutijo, da živimo v dobi ubožanja.

Če smo doslej predobro kuhale za razvajene želodce, bomo poslej marsikatero jed črtale z našega jedilnega lista. Tudi kakšno preprostejšo obleko si bomo same napravile. Seveda je vprašanje, kje bomo dobile čas, ko nam ga že itak primanjkuje. «Žena in dom» nas navaja, kako si je treba gospodinjstvo urediti, da dobimo tudi nekaj prostih ur za šivanje. Knjiga «Vzorna gospodinja» nas uči, kako si je treba gospodinjstvo pravilno porazdeliti, knjiga «Kako naj kuham», kako se poceni in navzlic skrčenim izdatkom dobro kuha, knjiga «Za pridne roke» pa prinaša vzorce za kvačkane obleke in jopice.

Kmalu bodo tiskane tudi letošnje knjige. Knjiga o šivanju nas bo naučila praktično šivati. Knjiga «Naše zdravje» nam bo povedala, kako se obvarujemo bolezni. Knjiga «Kako vzgojim deco» bo priročna knjiga za starše, učitelje in pedagoge. Knjiga «Sitni možje» bo povedala, kakšna naj bo žena, da ne bo mož sitnaril. V koledar pa bomo knjižile izdatke, da bomo videle, če se dá še kje kaj prihraniti. Koledar nam bo povedal, kako in kje se lahko varčuje.

Zato se listu «Žena in dom» ne moremo odpovedati, čeprav smo v stiskah. Če plačujemo sproti Din 10.— na mesec, utrpimo ta znesek laže, kakor če čakamo, da je treba plačati naročnino za vse leto hkrati.

Mara Kolarjeva.

Odgovori na vprašanja v številki 3.:

Prehitra ženitev.

Če je Vaš sin pripravnik inženjer, mu mirne duše dovolite ženitev s siromašnim dekletom, ker kar se tiče materialnih vprašanj, bo kot agilni inženjer v primernem kraju našel vedno dovolj prilike in možnosti, da si zasluži z umom denar, tako da mu bo postranski zaslužek morda še večji kakor plača. S tem odpade vsaka skrb za nabavo pohištva, ker ga bo lahko mesečno odplačeval.

Poznam inženjerja, ki je kot siromašen pripravnik vzel nevesto z dobrinami založenih staršev, pa zaradi njih nevolje ni dobila niti pohištva niti kake podpore, a zakon je, ker je doma ljubezen, vključ vsemu srečen, ker se je ona znašla v situaciji, on pa tudi. Izrek «ljubezen gre skozi želodec» potegne sicer svojo žrtev tam, kjer se je računalo z ene ali druge strani na to, v tok usodnih zapletljajev, domačih preprirov itd., a kjer je zavest, ki dela proti temu in se pripravlja, da odvrne od sebe to splošno naziranje, bo doma največja sreča.

Dobro bi bilo, da pokažete sinu te vrstice.

Inž. K. I.

*

Za maj iščejo službe:

- 852. 1 trgovska tajnica.
- 853. 4 pisarniške pomočnice.
- 854. 1 knjigovodka.
- 855. 3 vzgojiteljice.
- 856. 1 šofer.
- 857. 3 gospodinjske pomočnice.
- 858. 1 postrežnica, ki razume nemško in angleško.

Tiste, ki hočejo imeti samostojne oglase, naj pošljejo poleg 4 še toliko znamk po Din 1.—, kolikor besed hočejo, da se natisne.

*

Tiste, ki svojih dopisov niso podpisale, naj sporoče ime in naslov.

Posebej želim odgovoriti «Eni v imenu vseh Savinjančank». Sporoči naj svoj naslov. Dobro je napisala.

Milostljiva gospa, Vi še čutite ne, da hodite!

O utrujenosti ni več niti govora. „PALMA“ gumaste pete so tako elastične, da postane hoja lahka kakor pero. Čevlji se s tem ohranijo in so videti mnogo elegantnejši.

Milostljiva gospa! Poizkusite vsaj enkrat „PALMA“ gumaste pete.

Domači izdelek.

Za brezposelne

Tistim, ki so v stiski ali pa brez službe, nudimo dober zaslužek s pridobivanjem novih naročnic. Tem ne bomo dajali daril, temveč jih bomo nagrajali v gotovini.

Ženam in dekletom, ki bodo pokazale kolikor toliko uspeha, poverimo zastopstvo za večje kraje in jim s tem omogočimo stalen zaslužek.

*

Naročnice sodelujte. Ena prihodnjih števil bo izšla z geslom «Boj alkoholu». Pošljite nam kratke črtice, članke, podatke in praktične nasvete, kako obvarujemo otroke pred pijačo in kako omejimo grdo razvado pijančevanja.

*

Položnice. Če katera naročnica položnico založi, dobi drugo na najbližjem poštnem uradu. Na tako položnico naj napiše: «Žena in dom», Ljubljana številka 15.490. Tiste, ki boste plačevale v mesečnih obrokih, pišite dopisnico, da Vam pošljemo posebej 10 položnic.

ŽENA IN DOM

Letnik III.

V Ljubljani, dne 1. maja 1932.

Štev. 5.

Ivan Albrecht:

Prstan

Odkar se je bil zakopal v hišo, so bile pri Smeliču rubežni tako vsakdanje kakor sneg pozimi. Hiša je bila zunaj še neometana in tudi znotraj samo za silo izdelana, ko se je tesar Smelič že vselil z družino vanjo in oddal tudi vsak prazen prostorček najemnikom. Vzlic malo vabljevemu videzu je imel vedno vse oddano: kajti hiša je bila komaj dobre pol ure oddaljena od mesta. Tako je bil izpočetka gospodar tudi zastran dolgov brez skrbi. Preračunal je, koliko mu vrže na mesec, kar mu plačata stranki v podstrešnem in kletnem stanovanju. Zdelo se mu je precej, a za naglo odplačevanje dolgov le premalo, pa je malo povišal najemnino in se odločil ter oddal še od svojega stanovanja eno sobo v najem, medtem ko se je z ženo in štirimi otroki zadovoljil s kuhinjo in eno samo sobo. Odslej so znašale najemnine natančno toliko, kolikor je moral sam plačevati raznim upnikom. Bil je na moč zadovoljen. Ponosno vzravnan je zjutraj odhajal na delo in srce mu je vriskalo, ko se je zvečer vračal domov.

V to življenje se Luka Smelič, ki je poprej kot najemnik prebival v napol strohneli koči, dobre tri ure daleč od mesta, ni utegnil niti prav živeti, ko je sončno zadovoljnost že zastrla prva senca. V podprtiličju Lukove hiše je tedaj stanoval lahkoživi trgovski potnik Zvijajč, ki je imel hudo zgovorno ženo in enega samega otroka. Tudi Smeličeva žena je bila gostih besedi in sta se z gospo Zvijajevo dobro razumeli. Gospodarja je še bolj neprijetno dirnil krik in vik, ki ga je že od daleč zaslišal, ko se je tisti večer vračal z dela. Večer je bil tako miren, da je tesar občutil vpitje in psovanje kakor udarce. Nehote je obstal sredi ceste. Kakor nerad, si je le moral priznati, da sta zmerjajoča glasova najbolj podobna glasu njegove žene in gospe Zvijajeve. Čeprav ga je radovednost gnala domov, se je vendar hotel zopet obrniti proti mestu, ko mu prileti nasproti Lukec, njegov najmlajši, in ves v eni sapi začne:

«Ata, brž po žandarje! Zvijajčka je znorela.»

«Kaj —?» se prestraši Smelič, medtem ko mu Lukec naglo našteva, kaj je mami vse izrekla Zvijajčka. Da je teslo gorjansko, zaguljena in zarobljena, in naprej in naprej, da Smelič kar strmi, odkod otroku takšni izrazi.

«Veš, pa ji je mama tudi pošteno nasula nazaj!» se razkorači deček in začne vnovič naštevati. Smelič z dolgimi koraki hiti proti domu in bi si najrajši zamašil ušesa, ko se približa hiši. Ženski kakor dve naščeperjeni sovi pred vrati kričita druga v drugo in si za sedem rodov nazaj naštevata grehe. Luka krepko prime svojo ženo za roko in jo potegne v kuhinjo, Smeličica pa zdajci kakor volkulja nadenj:

«Mene da boš ti, misliš, mene?! O le čakaj!»

Ploha bruhajoče jeze se razlije po njem in mora slišati vse, kar je kdaj zagrešil in česar ni. Okrog hiše se nabere polno ljudi, ki se rogajo v škodoželjni nasladi, češ:

«Ta mu jih pa šteje, ta —»

V veži strže korenček Zvijajeve in sproti razlaga nevabljenim poslušalcem:

«Slišite, kako vpije babura, da jo je vzel zavoljo denarja? Ona — pa denar, kaj? Preusmiljen je bil, revež neumni! Pustil naj bi jo bil in nagnal, kakor so jo vsi drugi pred njim!»

Kljub ženinemu vriščanju Luka sliši, kako pred hišo razgrinjajo in po svoje tolmačijo njegovo življenje. Kakor da stoji čisto gol med radovedno drhaljo, ga začne trpinčiti nevšečen občutek sramu, ki se nenadoma preljuje v divjo jezo. Kakor brez uma začne rjuti, parkrat lopne ženo, da se kakor smet zakotali po tleh, pa stopi venkaj pred gručo, ki se začne previdno razmikati.

«Ali nimate nobenega bolj pametnega dela?» vpije v mrak, zmerja in preklinja, dokler se slednjič ves hripav ne zave. Kakor bi odrezal, umolkne in se kakor premagan pes vrne v hišo. Po kuhinji je vse razmetano, a v sobi najde ženo, ki oblači otroke v praznje.

«Kaj te pa zdaj lomi?» strmi Luka. «Ali si ob pamet?»

Žena molči. Otroci zapored bušijo v jok:

«Mamica, ne, ne proč!»

«Ata, naj ostanemo tukaj!»

«Saj ne bom več gospe prosil kruha!» sklepa najmlajši ročice, a mati ga kresne:

«Molči, zgaga zelena!»

Luka zaškriplje z zobmi:

«Mica, če hočeš poslušati, pravim zadnjič: pamet!»

Žena se sovražno ozre in zavije kakor pri pogrebu:

«To sem zaslužila, ko sem ti vse dala, kar sem premogla, to, da me pretepaš in mi ljudje očitajo beračijo. Pa bi bil ono vzeli! Ali sem kdaj silila za teboj?»

Smeliča očitek do čuda zbode. Kakor ranjena žival se splazi v kuhinjo, sede v kot in skrije obraz v dlani.

«Bi bil ono vzeli!» mu skeleče brni v mislih in Vikin nežni obrazek smehlja se zaživi pred njim kakor pred desetimi, dvanajstimi leti. Nikdar si ni mislil, da bo po tolikem času misel nanjo še tako sveža v njem.

Da, Vika —

Tri leta sta se imela rada in glavo bi bil dal v veri, da mu bo ona življenjska družica. Na skrivaj je Vika že pripravljala balo. Jeseni mu je za god kupila v mestu zlat prstan z žarkim rubinom. Takrat sta se domenila, da jo pride Luka brž po novem letu zasnuti. Potlej je odšel in se na Silvestrovo vrnil domov. Ponosen je prišel na praznik v cerkev; kajti po maši je bil namenjen k Vikinemu očetu. Ves v rožnih sanjah potlej zasliši po cerkvi nekšno čudno šušljanje. Ljudje stikajo glave, medtem ko duhovnik oklicuje, da želita sprejeti zakrament svetega zakona — — —

«— sta danes oklicana prvič in drugič in tretjič!» še odmeva po cerkvi župnikov glas. Luki pa se zamajejo tla pod nogami. Ženin je stari-kavi vdovec Toplak, nevesta pa njegova Vika! — Potuljeno odhiti Luka po maši iz cerkve in skuša utopiti žalost v veseljaškem divjačenju. Kakor kanja popiva ves dan, vriska, pleše in poje pozno v noč, a slednjič se noga kar sama usmeri pod Vikino okno.

Dekle se ga je moralo nadejati. Še preden potrka, se okno neslišno odpre in mladenka začne rotiti vasovalca, naj ji za pet ran božjih odpusti, kar mu je storila! Da je morala ravnati tako, mu ihte ponavlja, ker ni bilo druge pomoči. Leta in leta da je že tlačila očeta težka mora, ki Vika ni vedela zanjo, pač pa Toplak. V fantovskem pretepu je bil nekoč oče mahnil nekoga s tolikšno silo, da je koj drugi dan izdihnil. Nikdar ni prišlo na dan, kdo ga je; samo Toplak ve. S to zadrigo je stopil pred očeta. Ali naj mu da hčer, ali naj se pa pripravi! Oče je že hotel kloniti in se javiti oblastem, ko ju je Vika po naključju zasačila v razgovoru. Kako naj bi prepustila očeta in ves rod sramoti! Če je že trpljenje odločeno, žrtvuje rajša sama sebe. Luka naj ji odpusti. Do groba bo mislila nanj, do groba, ki ni več daleč. Vika čuti, da na zemlji ni sreče zanjo, in ve, da ne bo mogla dolgo trpeti. Srce ji pravi tako. Kadar jo pogoltno zemlja, naj Luka ne preklinja njenega imena. Tudi prstan naj ohrani za spomin. V srcu ostane samo njemu zvesta in le Bog, ki vidi v globino duše njeno gorje, bo nekoč pravično sodil ta njen korak.

Tisto noč je imel Luka solze v očeh, ko je odhajal izpred Vikinega okna, a kmalu po Vikini svatbi se je oženil tudi sam. Še ves pijan

od žalosti je vzel Šlaponovo Mico, deklino, ki je že marsikaj skusila. Pred nekaj leti si je v mestu prislužila otroka, ki pa je še pred letom umrl. Rečeno je bilo tedaj, kako je Mico zapeljal neki da silo imovit možak, ki je moral potlej precej šteti za samopašno objestnost. Spričo tega da ima Mica bojda lepo doto. Luko je na moč prijazno sprejela in bila kmalu pripravljena z njim stopiti pred oltar. Omenila mu je tudi, da jima ne bo treba trpeti revščine. Luka se je nato kmalu lahko prepričal, da ima Mica še več, nego so sodili ljudje. Še pred poroko sta najela bajto, kamor sta potlej pridno znašala gnezdo. Luka se je skušal otresti misli na Viko in je storil vse, kar je vedel in znal, da bi bilo življenje v novem stanu bolj prijetno. Komaj dobro leto pozneje pa je Vika že pokojno spala v grobu. Ko bi bila morala postati mati, je z detetom vred preminila. Novica je Luko silno pretresla in jo je smatral za najbolj trdno potrdilo, da je Vika v tisti novoletni noči govorila resnico. Toplo je zaklenil vase spomin na nesrečno ljubico in odslej vedno nosil njen prstan pri sebi.

Ko se je pred tremi leti Smeličevima rodilo četrto dete, je omenila Mica, da bi si lahko blizu mesta postavila hišo. Tedaj se je Luki zdelo, da mu je posijalo novo sonce. Ženina misel ga je prevzela in se je čisto izgubil v njej. Zdaj je že minilo pol leta, odkar bivata v svoji hiši. Pol leta je živel Luka Smelič v živi nadi, da ga je neločljivo objela sreča, potem pa nenadoma ta krik in hrušč, to vrisčeče klicanje mrtve prošlosti...

Luka je mukoma vzdihnil. Kakor bi hotel v tem iskati tolažbo, je potegnil iz telovnikovega žepa Vikin prstan in ga skušal nataktniti na prst, ko je nenadoma obstala žena pred njim. Brž ko je zagledala osovraženi obroček, je siknila:

«A, zato sem morala ta večer jaz občutiti tvojo pest! Fej, grdoba!»

In je pljunila predenj.

Tako se je bil pri Smeličevih začel pekel. Prepripi tistega večera so priklicali cel roj tožba. Stranke so odpovedale stanovanja in se izselile, da je bila hiša kakor pošastna grobnica. Noč za nočjo so se trgali iz nje samo besni kriki, ko je Mica očitala možu, da se je polakomnil njenega denarja, a Luka njej, kako ga je zaslužila. Otroci so jokali in včasih pribežali k temu ali onemu sosedu ter obupno klicali na pomoč.

Ondan se je potlej začelo, kakor bi se sprožila skala v strmini. Zarubili in prodali so Smeliču kos za kosom oprave in vse, kar je količkaj spominjalo na udobnost. Vzlic temu so se še naprej oglašali upniki kakor slabe letine. Mica je zmerjala in preklinjala, češ da ji je ničvredni dedec vse zapravil, ljudje pa so na dražbah kupovali za slepo ceno, kar je komu prijalo.

Luka Smelič je bil kakor senca. Iz vse zmede je doslej še vedno srečno oteval edino, kar mu je še pomenilo dih lepote v življenju, Vikin prstan. Nazadnje je prišel na vrsto tudi ta! In kako šele, kako! Gospod, ki je bil prišel ta dan rubit, se je sočutno oziral po domala praznem stanovanju, skomignil z rameni in hotel že potrditi v zapisniku, da ni kaj več rubiti, ko se zlokobno oglasi sama Smelička:

«Saj ima —»

«Kaj —?»

«Zlat prstan! Kaj je treba takemu človeku zlatnine?!»

Hkratu je možu sama izvlekla iz telovnikovega žepa prstan in ga vrgla na mizo. Luki se je zdelo, da je kanila predenj kapljica Vikine krvi, ko je zardel pred njim rubin. Niti ust ni odprl, ko je sodni nameščenec jel pisati v zapisnik. Ženi ni rekel niti žal besede in tudi roke ni več položil nanjo. Štirinajst dni in več je bil v hiši mir, da se je čudila vsa okolica, a na sam dražbeni dan se je Luka oblekel praznje in je stal pred vrati. Pepelnato bled je pričakoval usodne ure. Natihoma je do zadnje minute upal, da se morda še primeri kaj čisto posebnega, kar mu otme spominek. Končno je zagledal prihajati ljudi in tedaj so se mu jele noge šibiti v kolenih, da je komaj, komaj prilezel v hišo.

Prišli so trije ali štirje kupci, ki jim je bil prstan všeč. Uradniku se je prepadeni tesar zasmilil in ga je skušal vsaj nekoliko pomiriti.

«Kakor se mi zdi,» mu je šepnil, «bodo tako dražili, da ste lahko zadovoljni. Nemara celo za dvojno, trojno ceno — Kadar se ljudje razpalijo —»

Smelič je skomignil z rameni, češ:

«Drag spomin mi je —»

«Kaj hočemo! Od spominov ni mogoče živeti —»

«Bi še lahko kako rešil?» se je Luki ognjeno zasvetilo v očeh.

«Če vam je res toliko na tem — Plačati bi morali —» je začel brskati uradnik po zapiskih in je povedal znesek.

Smeliču je izjasnil obraz:

«Ali lahko potrpite samo pol ure?»

Oni je pomislil in nato prikimal:

«Toda ne več! Saj veste, da je to samo usluga z ozirom na vašo res skrajno stisko —»

«Na vsak način!» je zatrdil tesar. Čez pol ure prinesem denar —»

Z dolgim pogledom in kakor da ga poljublja, se je Luka poslavljaj od prstana in ga slednjič neopaženo stisnil k sebi...

Čas je minil, a tesarja ni bilo.

«Stopi pogledat, če že gre ata!» je ukazala žena Lukcu.

Deček je stopil v vežo in zaslišal od nekod zamolklo grčanje.

«Mama, mene je strah!» je odskočil nazaj v sobo, nakar je Smelička godrnjaje sama stopila venkaj. Tudi ona je čula grčanje. Krenila je v klet in tako divje kriknila, da je vse pridrelo za njo...

Zdaj ni nihče več mislil na dražbo. Pred strmečimi je ležal Luka Smelič. Iz globoke rane na vratu mu je še solzela kri, ki se je po tleh že strjevala. Oči so bile stekleno izbuljene, desnica je še krčevito stiskala britev, a na levem prstancu je iz krvi zlato poblesteval prstan. Na njem je rdel rubin.

K. P.:

V d o v e c n a ž i v e m

Zgodba v petih pismih.

I.

Draga dušica!

Prvi dan ločitve porabim, da te srčno pozdravim. Vreme se je kaj lepo uredilo in prav si imela, da še ostaneš v prelepi Rogaški Slatini. To ti bo dobro delo. Stanovanje je povsem v redu. Diši, kakor se spodobi, po naftalinu. S posebnim zadovoljstvom sem učinek tega izbornega sredstva opazal v spalnici. Nekaj moljev je že odjadralo v večnost, drugi pa so se pred smrtonosnim smradom krčevito vjedli v zastore in preproge in se več ne ganejo. Mnenja sem, naj se jim dovoli, da

mirno umrjejo, medtem ko je lov na ostale v polnem razmahu. Tri sem že danes pokončal in pri tem spoznal, kako škodo taka živalca lahko napravi. Pri eksekuciji drugega namreč se je po udarcu s copato — nisem imel pač drugega pri roki — razletela tista lepa Mišenjska zdelica, ki stoji na tvoji omari. Ne smeš biti huda, prihodnji ti kupim slično: tako je vsaj pokončan molj, ki bi bogve koliko preprog še požrl.

Pravkar se mi je stara Urška, ki si mi jo pismo nakazala, predstavila kot strežnica. Veš, precej v letih se mi zdi, lahko bi iz nje napravil kar dve stari babi. Morebiti bi bilo vendar boljše,

da si eno naših služkinj obdržala, zastran mene ono, ki je grša. No, za teh par tednov bo za moje skromne potrebščine zadostovala tudi Urška.

Poljublja te tvoj zvesti

Vrtačnik.

II.

Draga Katinka!

Zaradi zdelice me pač ne bi bilo treba tako oštevati. No dobro, kar se mene tiče, naj molji letajo okrog, kakor hočejo. To tudi delajo. Stara Urška jih lovi sedaj s ptičjim lepom, ki ga lepo namaže na palice. Žal pa je ena teh palic z nočne omarice padla v mojo posteljo ter na rjuhi pustila toliko lepiva, da sem jo iz studa moral zameniti. Iskala sva druge, pa nobene ni bilo. Samo namiznih prtov je nekaj, veš, tistih damastovih. Dva sta sedaj v moji postelji — precej prijetno hladno se spi na njih. Sem res ponosen, da sem si mogel tako pomagati.

Če je človek sam, se marsičemu priuči, n. pr. v štedilniku za zajtrk zakuriti. Če že nečem čakati Urške, vržem kar nekaj kosov premoga v ognjišče, dolijem malo spirita in zadeva gori imenitno. Samo voda neče zavreti, ker ogenj vedno prekmalu ugasne. Pa to bom že še pogodil. Včeraj sem si jajca na tak način kuhal. Bila so pa precej sirova, ko sem jih prebil, pa kaj hočeš od jajec, ki prihajajo z dežele.

Urška je pridna: časih stoji kar po pol ure zunaj na hodniku in daje služkinjam sosedne stranke nasvete. Zato ji pa tudi pomagajo, kadar bi morala zame vodo nositi. Ne preide dan, da ne bi bila ta ali ona v naši kuhinji s polnim škaфом ali po drugih opravkih. Obe služkinji sta zali puncu in od sile vljudni. Mi nimamo nikdar takih deklet.

Srčne poljube

Vrtačnik.

III.

Moja Katinka!

Sedaj se pa že skoraj bojim tvojih pisem. Kaj morem jaz za to, če je Urška pri deklah tako priljubljena? In da damastovi namizni prti sodijo v posteljo, tega nisem nikdar trdil. Robcev pa v ta namen vendar ne morem uporabljati. Tebi na ljubo sem dal prta v perilo in sem se začasno zadovoljil s klavirsko preprogo, dokler perica ne prinese rjuhe.

Glede prahu lahko mirno spiš. Urška ga vedno v prednjo sobo zmete in ga je med dvojnimi vrati že cel kup. Če bom zjutraj kaj več utegnil, pokličem smetarja in mu dam za odkidanje škatlo cigaret (denar se pač ne more ponuditi javnemu funkcionarju). Do sedaj to še ni bilo mogoče, ker sem moral vselej z doma in sem stanovanje vedno z Dosejevimi ključem zaklenil. Ti vendar ne bi hotela, naj ostane postrežnica v stanovanju sama, in mislim, da ji je to tudi po volji, lahko vsaj zgodaj odide.

Čudno hiter je ta stari kuščar. V desetih minutah je pospravila in očistila obleko. Seveda tako priletna babura ne vidi zmeraj dobro: včeraj

je moj beli poletni klobuček snažila s krtačo za čevlje in pomoto opazila šele, ko je bil klobuk podoben zebri. Ali ni padla predme na kolena in me prosila odpuščanja?

«No, no, stara škatla,» sem skoraj ginjen dejal, «je že dobro. Človek je slabostim podvržen. Nesite klobuk h klobučarju, da še ostale bele lise počrni, in konec storijel!»

Na drugi strani je pa zelo varčna. Precej prvi dan sem ji dal deset dinarjev za čevljarsko kremo in s tem je do danes izdelovala, čeprav jo je toliko za moj klobuk porabila. Če bi vedno tako živel, bi si precej denarja prihranil.

Tvoj soprog

Vrtačnik.

IV.

Moja draga!

Tebi ni nikdar moči ustreči. Ve ženske vedno mislite, da gre vse navzkriž, če vas ni poleg. Jaz pa sodim med ljudi, ki znajo samostojno nastopati. Tudi se ne dam ogoljufati. Danes pride k meni revež in mi pove, da dobi pri nas vsak petek hrano. Seveda sem se pri njem moral opravičiti, ker nimam gospodinjsva, in sem mu kot nadomestilo dal pet dinarjev. Lepo se je zahvalil, obenem pa pripomnil, da v štirih tednih tvoje odsotnosti ni nič dobil. Mož je imel prav in sem mu dal še dvajset dinarjev, s čimer sem menda zadostil tvoji milosrčnosti.

Precej za njim je prišlo še sedem drugih ubožcev, ki dobivajo vsi ob petkih pri nas hrano in ki sem jih moral na enak način odškodovati. Nisem niti vedel, da ti toliko siromakov prehranjuješ, ti dobra dušica, ti! Kaj takega seveda manj stane, če imaš svoje gospodinjsvo, ker se pač več kuha. Bil sem kar vesel, da so bili tako zadovoljni, kajti za pet dinarjev vendar ne dobe nikjer tako obilne in okusne hrane.

Danes je bila perica tukaj in je med drugim prinesla tudi rjuho, ki pa ima sedaj drugo znamenje kakor naša, rjuhi pa je podobna in sem jo brez pomisleka obdržal. Pri nekaterih drugih kosih pa sem le malo podvomil. Tako n. pr. se ne spominjam, da bi bil kdaj nosil raztrgane ženske nogavice. Posebni znaki: nimajo pet, pač pa nesmiselno širino okoli meč. Nadalje sem namesto spodnjih hlač dobil damske hlačice. No, morebiti jih lahko ti uporabiš, da se z zavrnitvijo ne žali perica. Med mojimi nogavicami sta dva para tujih, ki tudi ne spadata skupaj. Te bom hišniku podaril. Ali pa misliš, da bi ga to užalilo?

Saj res, še eno vprašanje: Urška ima nečakinjo, ki si pride jutri v Ljubljano iskat službe. Pa me je prosila, če bi kot pridna in poštena punca mogla začasno stanovati v naši sobi za služkinje, ker Urška sama nima prostora in bi se dekile v mestu lahko pokvarilo. Po mojih mislih bi se Urški lahko ugodilo in zato sem ji že napol obljubil, hotel sem pa o tem še prej obvestiti tebe kot hišno gospodinjo, ker poznam tvoje nagnjenje k ljubosumnosti.

Želim ti prijetnega oddiha. Meni se godi še precej dobro.

Tvoj pridni, zvesti mož

Vrtačnik.

V.

Draga žena!

Nimam besed, da bi primerno označil tvoje pisanje. Praviš, da sem osel, ki ga človek ne sme niti en dan samega pustiti. Ali zaslužim take očitke, ki sem zgolj s pomočjo starke gospodinjal?

Čistemu je vse čisto. Da prihajaš, s tem me ne boš ostrašila, še manj pa z grožnjo, da me nečeš nikdar več samega pustiti. Dokazal sem, kaj more vse mož sam storiti.

Kup smeti za vrati v prednji sobi je že odstranjen in mazila za čevlje je še vedno dovolj. Urško sem glede njene nečakinje prosil za zamero. Znano ji je, da se jaz nad nastanitvijo nisem pohujševal.

Torej le pridi. Pričakuje te tvoj nezasluženo užaljeni in vendar odpuščajoči soprog

Vrtačnik.

Naša mamica

Naša mamica mi pravi,
da sem jaz cvetlica,
če sem cvetka, je pa mama
biserna rosica!

Naša mamica mi pravi,
da sem njen zaklad,
če zaklad sem, moja mamica
je srček zlat!

A v tem zlatem srčku skrita
je ljubezen dragocena
in vsa moja mlada duša,
ki bo večno njena!   Gustav Strniša.

Mati!

«Mati, moja mati!» — je zaklical skesan grešnik v življenju...

In glej, vrata k njej so se mu odprla na stežaj...

«Ti moj mir, ti moja sreča!» — je trepetalo njegovo srce...

Pa je zavladatale nekoč, ko je spet hotel k njej, gluha noč... in nje ni bilo, da bi ga dvignila...

Mamici cvetlice.

Mati v pregovorih

V vseh časih in pri vseh narodih je imelo ime mati visok glas in prav nič ni čudno, ako se nanaša cela vrsta pregovorov tudi na mater. Prav posebno bogat je na mater se nanašajoči besedni zaklad pri Nemcih. Ti pravijo:

«Kar gre materi k srcu, gre očetu na kolena.»

«Materinska zvestoba je vsak dan nova.»

«Bolje je, če izgubiš bogatega očeta kakor pa revno mater.»

«Naj bo mati še tako revna, vendar dá otroku toploto.»

«Materine oči varujejo dete.»

«Ako umre mati, se razruši družina», pravijo v Indiji, in v Italiji pravijo: «Ako je mati mrtva, potem je oče slep.»

Nekdanji Rusi so rekli: «Molitev matere dvigne morskno dno.»

Indijec dokumentira bistvo matere s tem, da pravi: «Ljubezen matere je najboljša od vsega.»

Bergamaski pravijo: «Mati moja, vedno moja, naj bo revna ali bogata.»

Trpljenje matere izraža Italijan v tehle besedah: «Mati pomeni isto kakor mučenka.»

Na Ruskem poznajo pregovor: «Brez matere so otroci izgubljeni kakor čebele brez matice.»

Benečan se izraža: «Mati, mati! kliče, kdor jo ima — kdor je nima, jo pogreša.»

Čehi in Lotiši pravijo: «Materina roka je mehka, tudi ako tepe.» —n.

Jožica Bremšakova:

Materinstvo in umetnost

Za postanek umetnosti je služila narava in po njej zajeto življenje. Doživljanje nekaterih ljudi, duševno više stoječih od drugih, je postanek umetnosti. Doživljanje narave in življenja je napotilo nekatere ljudi, ki so doumeli lepoto in veličastnost stvarstva, da so podali izraz svojega doživetja v sliki, podobi, vezani in nevezani besedi in tudi v glasbi.

Bili so to umetniki, ki so nam odkrili bujnost svoje fantazije v svojih umotvorih, katere preveva superlativ vsega lepega. Vsakdo si je iskal temelj, na katerem bi najviše nagradil izliv svoje duše in srca. Našel ga je, trdnega in neomajnega kakor granitna gora oni, kateremu je bila temelj njegovih del — mati, simbol ljubezni, sreče in radosti.

Slikarstvo vseh časov je upodabljalo mater največkrat z njenim otrokom v naročju, saj družijo oba neločljiva vez. Razumljivo je torej, da so umetniki tako radi slikali Madono z Detetom v naročju kot najboljšo mater, mater veselja in žalosti.

Če joka dete, tare tudi njeno srce grenka skrb za neboljnjem, a kadar kroži krog njegovih ustec razposajen smehljaj, leže na njeno obličje tiha, blažena sreča...

Prav posebno se je odlikoval v upodabljanju matere Rafaelle Santio. Slikal jo je v luči njenega poklica. Še mnogo drugih njenih slik nam priča, kako so izkušali umetniki zlititi vso svojo zmožnost v upodabljanju lepote, dobrote in miline prav v obraz matere. Kolika toplota sije iz njenih oči, kadar se sklanja nad zibeljo svojega malčka ali kadar ga pritiska na svoje srce, šepetajoč mu sladke besede, ki so samo senca njene brezmejnje ljubavi...

In koliko kiparjev je že izklesalo skrbi poln obraz matere ali pa mater bedno in trpečo...

Visoko so cenili mater tudi pesniki vseh vekov prav tako kakor današnji. Iz zgodovine starega veka vemo, kako lepo je pel Homer o Ahilovi materi Tetidi, še lepše pa o Andromahi, Hektorjevi soprogi.

Mar nam niso ta veličastna dela dokaz visokega spoštovanja do matere, hvaležnosti za njeno toliko požrtvovalnost?

Tudi iz mnogih slovenskih del zveni lepota in vzvišenost materinstva. Meško nam je napisal simbolično dramo «Mati», pa tudi vsa najlepša Cankarjeva dela

spremlja — mati, ona trpi z njim, on z njo. V svojih velikih delih jo dviga med nesmrtnike. Znana nam je njegova povest «Na klancu». V njej nam slika mater, kako se žrtvuje za otroka. Spominja se je tudi v povesti «Mimo življenja» in v svojem zadnjem delu «Podobe iz sanj» (četrti postaja). Tu trpi tudi on z Marijo, materjo božjo, gleda v njen ozki, beli obraz, s katerega seva brezmejna bol, ki jo je rodilo trpljenje njenega Sina. S svojimi krasnimi deli je spletel naš Cankar lavoriko materi — svetnici.

Tudi drugi duševni velikani so jo ovekovečili v svojih nesmrtnih delih. Maksim Gorkij in še dolga vrsta drugih ji je dala častno mesto v svojih literarnih prizvodih.

Tudi glasbeni umetniki so ustvarili pesmi, katerih zvoki so odmev materinih čuvstev. Ko se sklanja nad zibelko svojega ljubljence, mu poje tiho pesem, s katero ga uspava. Kadar se poslavlja od svojih otrok, je vsa strta, njeno srce zaječi v bolesti... Tako so nastale otožne melodije, ki večkrat preidejo v pokojne, tihe akorde, odmev njene izmučene duše — a vzvalovijo zopet burno in radostno, kadar se vrne otrok zopet v njeno varno naročje, kakor se vrne ladja po viharju vožnji v miren in varen pristan. Tako mehke in nežne so te melodije, da izvabijo iz marsikaterega očesa toplo solzo...

Lahko rečemo, da ni naroda, kjer bi ne bilo materinstvo zastopano v umetnosti, ki je dvignila mater s svojimi veličastnimi deli med nesmrtnike.

Tudi mi, o mati, Ti postavljamo v svojih hvaležnih srcih večni spomenik!

Ob sedemdesetletnici Gabriele Preissove!

V češki zgodovini in kulturi zavzema žena mnogo važnejše mesto kakor pri marsikaterem drugem narodu. Saj se takoj v začetku zgodovine pojavi na čelu naroda modra kneginja Libuša, hčerka Krokova, ki je pla-

dala uspešno in pravično nad narodom, katerega državno življenje je bilo šele v začetkih. Čeprav spada njena vlada še v polbajno dobo, je ostal spomin nanjo živ v narodnem sporočilu in še danes zatrepeče srce vsakega Čeha, kadar ob slavnostnih prilikah zazvene fanfare Smetánove ouverture k operi «Libuša» in ko posluša skrivnostno prerokovanje o bodočnosti Prage:

«Vidim mesto slavno in veliko, katerega slava se neba dotika.»

Ne moremo tu omenjati vseh žen, ki so nastopale v poznejši zgodovini — govori nam o njih posebna knjiga «Slavin českých žen» — zato naj na kratko omenimo samo ona najslavnejša ženska imena, ki so ustvarjala temelje novega življenja izza časa narodnega preporoda.

Tudi Praga je bila v začetku 19. stoletja na zunaj še nemško mesto, dasi so «vlastenci» (domoljubi) že pridobivali zase tudi višje meščanske kroge. Zanimivo je n. pr., da so se še po l. 1840. vršili tako zvani «vlastenecki bali», kjer so se mladi kavalirji trudili, da bi dokazali svojim ljubeznivim plesalkam, da se dá tudi na plesnem parketu lepo govoriti v češčini. V to romantično, napol češko probujajočo se Prago je zadonel odločni klic prve češke pisateljice Božene Němcové, ki je pozivala češko ženstvo:

Žene češke, majke češke,
bodi vam najvišja slast,
položiti svoje žrtve
domovini svoji v čast.

S svojim izrednim talentom je stopila Božena Němcová takoj med prve vrste tedanjih čeških pisateljev in ustvarila s svojimi bajkami in povestmi umetniška dela stalne vrednosti. Njena «Babica» je pravo narodno delo, ki je prešlo v svetovno slovestvo. Dasi ji je bilo usojeno doživeti samo 42 let (1820—1862), med katerimi je bilo mnogo trpkih in bridkih ur, je prva češka pisateljica v «Babici» in drugod že označila poslanstvo žene v narodu in dala češkimi ženam narodni program. (Prvi slovenski pisateljici Josipini Turnograjski je bilo usojenih samo 21 let [1835—1854] in bi bila najbrže v marsičem enaka svoji češki sodobnici.)

Že druga češka pisateljica, Karolina Svetla (1830 do 1899), ki je napisala mnogo dobrih narodnih povesti (med temi n. pr. «Poljub», ki je dal libreto za Smetanova opero), se je že uveljavljala v javnem življenju, saj je bila kumica proega sokolskega prapora, ki je bil razvit v Pragi l. 1862. Z njo vred se pojavlja že cela vrsta manjših ženskih talentov.

Medtem nastopajo v javnosti prve ženske v samostojnih poklicih. Iz njih vrst je izšla tretja večja pisateljica Eliška Krasnohorská (1847), po poklicu učiteljica, pesnica, polna idealnega poleta, vroče domovinske ljubezni in širokega slovanskega obzorja. Eliška je ob enem proa organizatorica ženskega drobnega dela, pod njenim vodstvom se začne proa ženska organizacija, ki je skrbela za žensko narodno šolo in vzgojo, «ženský výrobný spolek», ki je dvignil vrednost narodnih ženskih ročnih del in ustanovil «Minerovo», proo žensko gimnazijo v bivši Avstriji. Do pozne starosti je pesnica vsa živela poeziji in domovini in zapustila češkemu narodu ne le vrsto svojih pesniških zbirk, ampak tudi praktične ustanove svojega organizatoričnega duha.

Pa tudi imena: Nemcová, Svetlá in Krasnohorská predstavljajo predhodnice onega velikega kulturnega dela, ki ga je češko ženstvo izvršilo v zadnjem polstoletju. Pred 50 leti je češka kultura dosegla že tak višek (saj je bila l. 1882. otvorena češka univerza v Pragi), da pisatelju ni bilo več treba misliti na prebujanje naroda. Ta narod je bil že prebujen, zbiral se je v sokolske vrste in na celi črti zmagoval nad nasprotniki, ki so mu tekem stoletij zavzeli marsikatero postojanko; skrb za njegovo vzgojo in izobrazbo je prevzela politika, zato se je mogla literatura posvetiti sama sebi in podajati žive in resnične slike iz zgodovine in vsakdanjega življenja. Med mnogoštevilnimi pisateljicami, ki so v tej dobi nastopile v češkem slovstvu, je bila tudi Gabriela Preissova, ki si je s svojimi drobnimi povestmi in slikami iz življenja pridobila kmalu ugledno mesto med sovrstniki. Njen svet ni bila samo njena ožja domovina, ampak tudi Moravska, Slovaška in Koroška s svojimi prirodnimi in krajevnimi posebnostmi. Tako je prišla G. Preissova tudi k nam. V slovenskem prevodu smo dobili njene «Korotanske povesti» in «Potočnikovo Trudo», ki jo je pisateljica v razgovoru z go. Soukenkovo označila kot svojo najljubšo povest. Naš list je torej izršil prijetno dolžnost, da je dal našim čitateljicam to knjigo za jubilej češke pisateljice, ki se je s tako živo dušo oživela v naše koroške razmere in nam podala kos življenja, ki je tako naš in — njen. Jubileja so se spomnili tudi naši dnevni časopisi, JČ Liga v Pragi je priredila pisateljici častni večer.

Pisateljica je vsako leto naš gost na Bledu. Tihá in skromna, skoraj neznana, poseda ob bregu jezera in sanja svoje korotanske povesti. Ne bomo govorili ne o njenih knjigah, ne o njenih zaslugah. Ob sedemdesetletnici lahko z zadovoljstvom gleda na svoje delo, in to je dovolj. Optimizem, ki se kaže v njenih povestih, jo je spremljal skozi življenje in mi želimo, da bi ji bilo dano doživeti še mnogo lepega in prijetnega. Za vse, kar je storila za nas, ji ob sedemdesetletnici izreka pristrčno zahvalo

„Žena in dom“.

Poročile so se: gospodična Jožica Praznikova z gospodom dr. Jožkom Pečanom, gospodična Rozi Ficzkova z gospodom Vilijem Ladstätterjem iz Domžal, gospodična Jožica Škrobarjeva z gospodom Stankom Jerajem iz Ljubljane, gospodična Ruža Zlodijeva z gospodom Valentinom Škrlecem iz Zagreba in gospodična Elza Frasova z gospodom Černezlom iz Ptuja. Iskreno čestitamo!

† Ivanka Tavčar-Burger

(Pismo v mol-u.)

Nikdar nisem mislil, da Ti bom, gospa Ivanka, kedaj pisal te žalostne vrstice. Še vse preveč Te vidim, ko sediš vsa bodra pri šivalnem stroju v pritlični sobi v šentpetrski fari, gledaš na steno, kjer je visela slika Tvojega prerano umrlega soproga in živiš spominom na vesele čase. V duhu potuješ v zlati avbi s šiškimi lepoticami v slovansko Prago vzbujat našo dramajočo zavest, v družbi velikega mecena Antona Kneza nastopaš na odru šiškenske Čitalnice in s srebrnim sopranom prepevaš v zboru dramečega se naroda, vsa zdrava, vsa živa in prisotna... Dobro si slutila, da prihaja zdravje od ljudstva in pomladek od spodaj... Gospa Ivanka ni tega ljudstva zatajila nikoli. In ko si ostala v samotni, tedaj je za celih trideset let umolknil Tvoj glas in se poskrilo Tvoje življenje. Le včasih, ko si pod večer sklonjena nad svojim delom čakala, da so se po ozkem, kratkem hodniku začuli koraki, tedaj si se nasmehljala. Odprla so se vrata in prišel je Tvoj sin Ivan, poln načrtov in idej... Tedaj Te je spet objela silna volja do življenja, vnovič Te je pozdravila mladost in z neuklonljivo vero si zasledovala sinovo pot. Kot vse matere, ki o njihovih žrtvah in bolih nihče ne ve, in ki so preponosne, da bi sprejele usmiljenje, ker so le dajale — tako Ti je postala Tvoja materinska ljubezen nedeljiva in edina. Svojemu sinu si dala na pot svojo zdravo sodbo, ljudsko poštenje in silo do ustvarjanja novih razgledov po razrušeni preteklosti. Včasih, veš, gospa Ivanka, smo skupaj peli, danes so pesmi onemele. Nekoč smo verovali v zvestobo ljudi, zdaj nam je delež pravica sebičja. Nekdaj smo zaslutili zmago ljudskega bratstva, zdaj pa smo preko Tvojega groba zamišljeni...

Tebi je odleglo.

Dala si ljubezni svojo cvetočo mladost, narodu svoje kipeče navdušenje in potanko pojmovano dolžnost matere edinorojencu. In ko si razdala vse to, kaj bi šel V tihih koticah srca nastajajoči upi in pričakovanja

Emancipacija Kitajk!

za nelastno srečo so Tvoje zasluge in v skromni delavnosti potekajoča samota Ti je zrasla v pravi dom slovenske žene. Dom, ki ni vsiljiv, a notranje bogat, dom, ki ne stopa iz sebe, a je v sebi izpolnjen.

Zdaj ne upaš in ne pričakuješ ničesar več.

Spremili smo jo venkaj na poslednjo pot vsi, ki smo jo spoštovali. Plahe aprilske coetke na polju in pretrgani akordi žalnih pesmi so bili kot njena v hipni radosti in v daljnem strahu potekajoča leta. In če se vsa človeška dela, ki s svojo neumrljivo silo oplajajo kozmos in nadaljujejo našo bitnost, če se ta dela izlivajo nekje v poslednjo Sodbo: Tebi, gospa Ivanka, bo odgovor pred njo lahek.

Tvoje solnce, gospa Ivanka, je zašlo čez daljno pot... A vendar bodo Tvoji ljudje nosili v sebi neugasljivi žarek Tvoje vse in vsakogar razumevajoče duše. In iz teh malih, toplih lučic se pleto pota v nepretrgano verigo živih stvari.

In tako smo izpolnili nepisani testament vsake matere: Po meni ste živeli, a k meni se vrnite le tedaj, ko boste častno prestali svojo pot...

Sprejmi to prvo in poslednje moje pismo na odrešilno romanje, ki vse izravna in spokoji. I. P.

Nekoliko modernih dam iz odlične družbe v Šangaju, ki se vedno bolj približujejo Evropi.

Japonke kot političarke

Otvoritev parlamenta v Tokiu. Pred otvoritvijo japonskega parlamenta ima ženska socialistična stranka sejo, na kateri razpravljajo japonske poslanke o programu stranke.

Ruska žena pri delu

Sovjetske žene veljajo dandanes za najdelavnejše žene v kulturnem svetu. Morda so s tem izgubile nekaj svoje ženskosti, toda one opravljajo z moškimi vidne službe v javnem življenju in se ne strašijo nobenega dela. Videti jih je po raznih uradih kot uradnice, po tvornicah kot delavke ali po njivah z motikami in za plugom.

Milica Stupanova:

Nova vzgoja v službi miru

Mnogo ljudi danes še vedno trdi, da je vojna potrebno zlo. Dasi priznavajo, da se upira razumu, čustvovanju in npravnosti sodobnega človeka, so vendar mnenja, da vse to v danem trenutku ne zaleže mnogo, da se takrat zbudi v človeku njegov drugi «jaz», višja sila, ki si poišče duška in pogasi vse zakone, ki si jih je bil človek prej sam postavil. Kakor so med posamezniki vedno prepiri, pretepi in uboji, tako se bodo, pravijo oni, tudi države vedno vojskovale.

Kdor tako govori, pozablja pri tem popolnoma, da je vojna med dvema državama nekaj drugega kakor pa prepir med dvema posameznikoma. Vojna je vedno stvar, za katero spredejo niti posamezniki, navadno kapitalisti, šele končni račun mora plačati celotni narod s svojimi najboljšimi ljudmi. Zato nimajo posamezniki z vojno nobene zveze, tuja jim je, strašna in sovražna. A dasi je bila vedno vsaka vojna tuja širokim plastem, so vendar do sedaj šle vedno množice kolikor toliko brez upiranja v krvavo klanje. To tudi drugače ni bilo mogoče, saj je bilo vzgojeno človeštvo v slepi pokorščini in vdanosti proti višjim. Že v mladosti so v prejšnjih časih vzgajali človeka doma in v šoli tako, da je moral slepo ubogati in poslušati višje avtoritete, da se je moral podvreči volji drugih in ni smel nikoli imeti svoje volje. Ni čuda, če je potem tak človek, tudi ko je odrasel, skoraj vselej slepo ubogal povelja svojih višjih, ker mu je ubogljivost prešla v kri in meso, ker pogosto ni čutil potrebe in se tudi ni upal misliti s svojimi možgani.

Danes se je pa to že precej izpremenilo. V vzgoji se je stara vzgojna metoda, ki je slonela na brezpogojni avtoriteti vzgojiteljev, tako staršev kakor učiteljev, že precej odločno preokrenila v drugo vzgojno metodo, v samovlado učencev. Otroci, ki se sam vzgaja in ga vzgojiteljeva roka samo previdno vodi, ki ne uboga samo zato, ker se boji hude besede in palice, ampak ker se zaveda, da se mora podrediti skupnosti, bo imel pozneje kot odrasel človek tudi vedno in proti vsakomur zavest lastne odgovornosti, bo preveč samozavesten, odločen in samodelaven, da bi se slepo podredil ukazom drugih, če se mu ne bo zdelo dejanje v skladu z njegovo vestjo. Zato je nova vzgojna metoda samovlade prva stopnja za visoko šolo razsodiščnega postopka, zato je nova vzgoja tudi šola miru in sprave v malem, priprava za zbližanje narodov. Nova vzgoja, ki si vedno odločneje utira svojo pot, nauči že otroka, da mora sporazum med posamezniki sloneti na svobodni in pravični izmenjavi misli in naziranja in pripravlja tako pot prepričanju, da je tudi sporazum med narodi mogoč, če sloni na enakih temeljih kot mir in sporazum med posamezniki, in da je potem vojna nepotrebna reč.

Vsaka vojna je, če jo motrimo z duševnega stališča narodovega, podedovan greh. Naziranje, da je vojna potrebno zlo in da ni mogoče izhajati brez nje, smo prejeli od naših prednikov, in treba je, da človeštvo s tem naziranjem obračuna. Danes se dednost duševnih pojavov vedno bolj zanikuje, kajti če bi priznali ded-

nost v duševnem oziru, bi zanikali s tem možnost vsakega napredka posameznika in obenem tudi človeštva, bi zanikali vsako vzgojo. Naloga nove vzgoje je, da iztrebi podedovane grehe v duševnosti posameznikov, kajti potem jih bo iztrebila tudi v miselnosti vsega naroda, dasi seveda šele po trudapolnem in vztrajnem delu.

Milica Stupanova:

Ljubezen do živali

Kdo je pač najbolj poklican v to, da izboljša položaj tistih najbednejših živih bitij, ki ne morejo svojega gorja nikomur potožiti in so obsojena samo na večno, nemo trpljenje? Gotovo v prvi vrsti žene, katerim je vsadila narava v srce globoko materinsko ljubezen do vsega, kar je brez moči in pomoči potrebno, ki so bile že tudi od nekdanj zaščitnice živali in so ostale to vse do naših dni. Ljubezen do živali je ena najlepših potez v ženskem značaju, in ako se žene sedaj, ko že so odločujejo smer družabnega reda, zavzamejo v še podvojeni meri za zaščito živali, ne bodo pomagale samo neštetim milijonom živih bitij, ampak bodo vplivale tudi ublažujoče na vse človeštvo, kajti tisti, ki oznanja ljubezen do živali, spada gotovo k najboljšim in najplemenitejšim vzgojiteljem človeštva. Zato bi morale posebno žene obračati vso pozornost na razmerje človeka do živali in se zavzeti z vsem svojim vplivom za to, da bi dobili tudi mi čimprej res moderen zakon o zaščiti živali, kakršnega ima že večina kulturnih držav.

Saj je pa že tudi skrajni čas, da se na to stran izvrši preobrat, kajti neizmerno je trpljenje živali in razmerje med človekom in živaljo spada brezdvomno k najžalostnejšim poglavjem našega celotnega družabnega reda. Ker ne more žival svojega trpljenja nikomur razodeti, se je utrdilo v človeštvu napačno mnenje, da se lahko teptajo vse pravice živali v prah. Ker se ljudje že med seboj dostikrat brezobzirno napadajo, trpinčijo in mučijo, se lahko od večine tem manj pričakuje, da bo imela sočutje in usmiljenje z živalmi. Navadno trpinči človek živali iz sebičnosti, da bi jih čim bolj izkoristil in imel od njih kolikor mogoče veliko dobička, včasih pa tudi iz nepremišljenosti in malomarnosti, ker se mu ne zdi vredno, da bi prihranil živali bolečino. Mnogo je pa tudi takih, ki trpinčijo živali iz prirojene krutosti in neusmiljenosti. Pri takih bo le težko doseči izboljšanje položaja živali, saj je žival proti človeku čisto brez moči in sme prav zaradi tega vsako še tako propadlo in manjvredno človeško bitje trpinčiti najlepšo in najplemenitejšo žival. Mnogo pa že lahko dosežemo, če izkušamo odpreti oči vsem tistim neštetim množicam, ki trpinčijo živali samo iz malomarnosti, nevednosti in brezbriznosti, kajti tudi takih je še danes žal več ko dovolj.

Mučenje živali je pač najvernejši znak omejenega in podlega značaja, kajti v vsakdanjem življenju se vedno iznova lahko opazuje, da so ljudje z nadpovprečno umsko in srčno kulturo večinoma tudi veliki ljubitelji živali. Pri vseh narodih se ponavlja ista slika, da se zavzemajo za pravice živali največji in najpomembnejši možje in žene. Točno je opredelil to dejstvo znani nemški pisatelj Wolzogen, ki pravi: «Skoraj o vseh resnično velikih ljudeh je znano, da so bili veliki ljubitelji živali. Kjer je znano nasprotno, lahko upravičeno dvomimo o resnični veličini!» Brez dvoma je resnica, da vleče nadpovprečne ljudi neprijetno bolj k živalim kakor povprečne ali duševno omejene. Zato nahajamo tudi v delih vseh slavnih

pesnikov in pisateljev mnogo mest, iz katerih je razvidna njih ljubezen do živali. Pa tudi v življenjepisih drugih odličnih mož in žen nahajamo vse polno dogodkov in izrekov, ki pričajo o njih prisrčnem razmerju do živali. Ker pa smatra še danes marsikdo ljubezen do živali za neumnost, nevedno resnega človeka, se ne zmeni za naziranje velikih ljudi in ga smatra kvečjemu za izraz slabosti.

Srednji vek je bil do živalstva zelo krivičen. Največji apostol srednjega veka, sveti Frančišek Asiški, je pa vendar našel pot do živalstva. Njegova vseobjemajoča ljubezen je obzarila tudi živalstvo, delo božjega usmiljenja je pridigal tudi pticam, ribam in cveticam. Zato so tudi izbrali zaščitniki živali vseh dežel praznik svetega Frančiška Asiškega v začetku oktobra za mednarodni dan živali.

Za živali so se zavzemali najznamenitejši pisatelji vseh narodov. V vrstah nemških pisateljev, ki so prav posebno ljubili živali, so Luther, Schiller, Goethe, Chamisso, Hebbel, Marija Ebner Eschenbach, Rosegger, Tomaž Mann in še mnogo drugih, torej skoraj vsa najvažnejša imena nemške literature. Znan je Roseggerjev izrek: «Naša zakonodaja je še vse premalo stroga proti mučenju živali. Kdor zahteva ljubezen do ljudi, mora oznanjevati tudi ljubezen do živali. Srce, ki je zakrknjeno proti živalim, tudi ne bo nikoli plemenito proti ljudem. Ako bi bil jaz ljubi Bog, bi izpremenil človeka, ki je danes za mesarja, jutri v tele in bi ga pojutrišnjem vljudno vprašal, kako in kaj misli sedaj o stvari. Morda bi se potem človek in žival le pobotala. Svet bi s tem mnogo pridobil, človeško srce pa še veliko več.»

Mlajši nemški književniki, kakor n. pr. Feliks Salten in Manfred Kyber, se pa zadnji čas sploh veliko bavijo z živalmi in pošiljajo na nemški književni trg zaporedoma knjige o živalih, tako da se že lahko govori o kultu živali v nemški književnosti. Zato se tudi posebno nemški znanstveniki živahno zanimajo za žival v notranjem pogledu, za njeno duševno življenje. Tako se je razvila živalska psihologija kot samostojna znanost, ki jo goje prav posebno na nekaterih vseučiliških Nemčije in Združenih držav.

Veliki prijatelji živali so tudi Francozi. Grof Chateaubriand, Voltaire, Pierre Loti, Emile Zola, Romain Rolland, pisateljica Colette in André Lichtenberger so se v svojih delih posebno vneto zavzemali za živali. Vse pa prekaša Maurice Maeterlinck s svojimi prekrasnimi deli «Življenje čebel», «Življenje termitov» in «Življenje mravelj», kjer z mojstrsko roko opisuje življenje teh treh v socialni skupnosti živečih žuželk.

Tudi mnogo velikih Angležev se je na vso moč zavzemalo za živali, tako Cromwell, Disraeli, Galsworthy in Bernard Shaw, ki je odločen vegetarianec. Vegetarijansko gibanje je započel že grški modrijan Pitagora, ki je učil, da nima človek pravice ubijati živali in jesti živalsko meso. Danes šteje vegetarianstvo že silno veliko pristašev, ki zastopajo to načelo zlasti iz etičnih razlogov, ker pravijo, da koraka vegetarianstvo vzporedno s pacifizmom, da je ubijanje živali le predstopnja za ubijanje ljudi.

Tudi resni, vase pogreznjeni ruski misleci so se posebno prepričevalno zavzemali za varstvo živalskega življenja. Da je bil Lev Tolstoj vegetarianec in da je s strastno odločnostjo zagovarjal življenje slehernega živega bitja, tudi tako nepomembnega, kakor je n. pr. miška v pasti, temu se ne bo čudil nihče, kdor pozna njegovo etično naziranje. Tudi Turgenjev, Dostojevskij in Maksim Gorki so bili veliki ljubitelji živali in so z ljubečim pogledom opazovali čar živalskih čuv-

stev. V vseh njihovih delih nahajamo številna mesta, ki oznanjajo ljubezen do živali in se zavzemajo za njih varstvo.

Slovenska literatura se je oddolžila živali po svojem največjem zastopniku, po Ivanu Cankarju samem. Kjerkoli govori Ivan Cankar v svojih delih o živalih, se jih spominja z ljubeznijo in razumevanjem. Živalim je posvetil tudi sedem mojstrsko dovršenih črtic, ki so izšle v zbirki «Moje življenje», in sicer: Istrski osel, Muhe, Lisjak, Firbec, Kakaduj, Sova, Tuje življenje. To bi vedno iznova moral čitati vsakdo izmed nas, prav posebno pa še mladina, da bi potem tudi pa živalsko življenje gledali s spoštovanjem. Iz vseh teh črtic se vidi, kako je Cankarjev izredni duh objel žival «kot napol človeka, ki bi rad potožil Bogu, pa ne pozna krščanske besede in molitve» (Istrski osel). Vse te črtice, prav posebno pa še zadnja, so tudi mogočen izraz njegovega prepričanja, da nima človek pravice uničevati tuje življenje, kajti «Prokletstvo je nad človekom. Kadarkoli poseže samovoljno v življenje, ki ni njegovo, mu je hudodelska roka do komolca krvava. Pokriža se in s Kajnovim znamenjem na čelu moli Boga, ki ga je bil ustvaril po svoji podobi.»

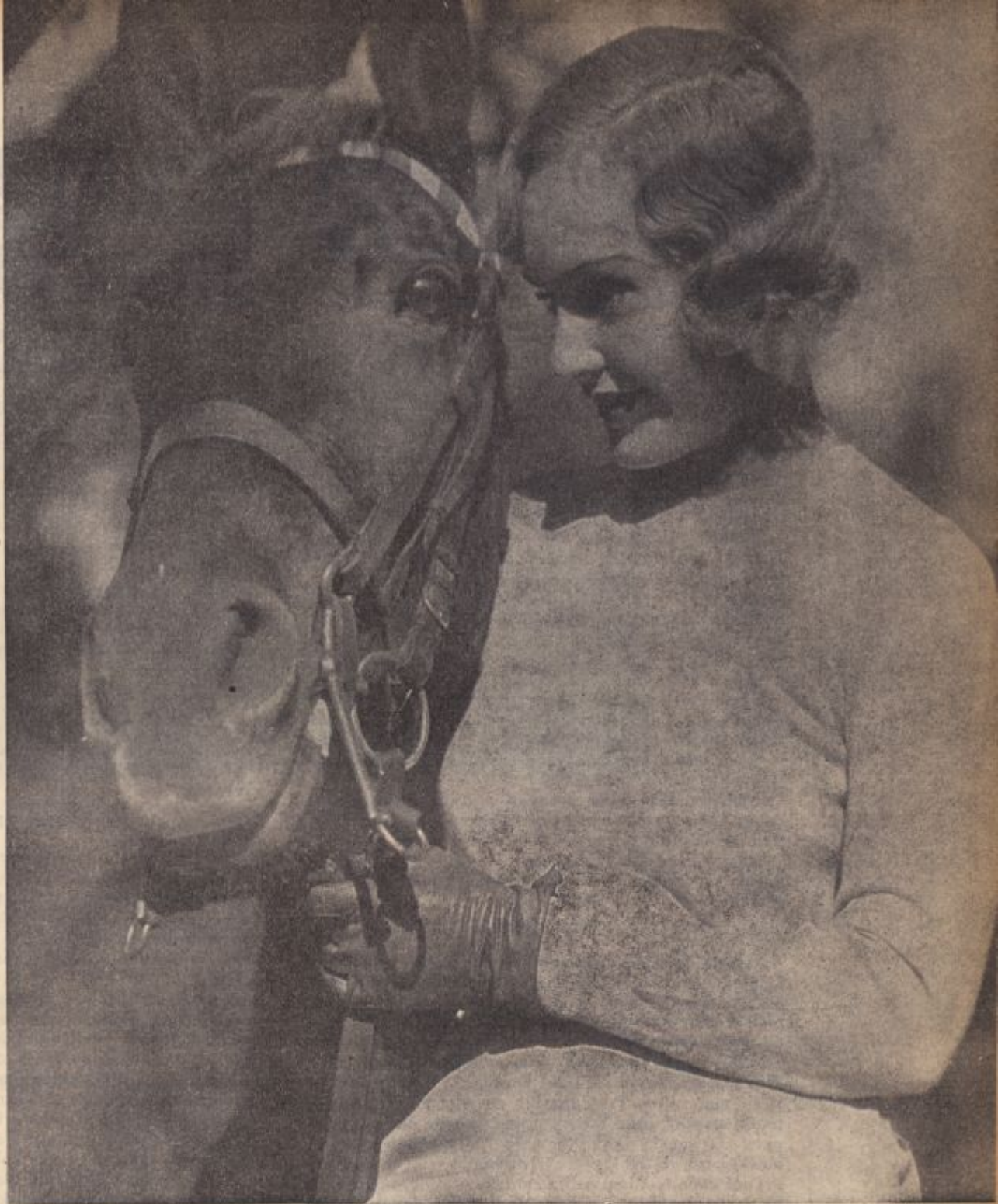

Žena in mir

Če človek pazljivo motri zgodovino, prelistuje zapiske velikih mož, ki so z močno roko obračali usodo celih narodov, držav, če se poglobimo v posebnem še v študij starih in novih vojn — tedaj pač malokdaj ali sploh nikoli ne dobimo vtiska, da je v teh morijah mogla sodelovati aktivno ali vsaj pasivno — žena. In šele poslednja svetovna vojna! Žalostno stoji v zgodovini dejstvo, da so moški zakrivali to najgroznejše klanje sveta, da so ga zakrivali brez prave potrebe, brez narurne podlage in da tudi v tej vojni niso sodelovale žene drugače, kakor da so izgubile dvanaest milijonov mož. Večno izenačujoča pravičnost je uredila tako, da so zanetili vojno moški, da pa so zanj tudi padali moški! Toda z eno usodno in grozno napako: Ne, da so države izgubljale moške državljane, ne da so narodi izgubljali svoje delavce — matere so izgubljale sinove, žene može, družine očete! Zato tiči v ženi in njeni narurni pasivnosti velika naloga, da vojne ne izvojuje, ampak da jo preprečuje, izkuša preprečiti. Z nepretrganim širjenjem mirovne misli, z neustrašnim obsojanjem vsakega oboroževanja. Res je: če to stori posameznica, je smešno, ko bi to storile vse, je to poročstvo za mir! Zakaj kar pove mati svojemu sinu, kar pove žena možu, to ostane in rodi sadove.

Ves svet deluje za propagando mirovne misli, misleci pišejo knjige proti vojni, toda svet se nenehoma oborožuje. Morda ni dovolj propaganda, morda je treba poznati tudi vzroke, zaradi katerih je nastala zadnja vojna? Tudi to bomo pozkusili.

Žena ljubi vse, kar je lepega v naravi. Tudi živali. Ne, ker ji je to v uteho, temveč ker je to njeno poslanstvo, izraz njenega bistva: lajšati gorje in pomagati do zdravega razvoja. In čim skromnejše, neopitnejše je to njeno prizadevanje, tem jasnejše in veličastnejše zažari njena lastna podoba.

Kako seznanjamo in pozdravljamo

Čeprav je predstavljanje zelo preprosta reč, vendar pri tem zelo spretni ljudje dostikrat greše. Predstavljamo vedno moškega ženski in mlajšega moškega starejšemu. Nekdaj je bila zlasti v boljši družbi neumnna navada, da se je pri predstavljanju imenovalo samo ime moškega. Zdaj pa predstavljamo nekako takole: «Gospa Potočnikova, dovolite, da Vam predstavim gospoda Korena!» ali pa: «Ali smem dami seznaniti: gospa Potočnikova, gospa Režnova.» Novi znanci si pogledajo v oči in si sežejo v roko. Tudi pri tem velja pravilo, da ponudi roko ženska moškemu, starejši mlajšemu. Tisti, ki predstavlja, imenuje glasno in razločno ime ter z mirno kretnjo roke pokaže na dotičnega, ki ga predstavlja.

Ženska nikdar ne vstane, kadar se ji predstavi moški, prav tako ne vstane starejša ženska, kadar se ji predstavlja mlado dekle. Ženska se nikdar sama ne predstavi moškemu.

V splošnem naj bi veljalo pravilo, da se predstavljamo samo tedaj, kadar je res potrebno, ne pa pri vsaki priložnosti. Zelo smešno je na primer, če vzdigne v vlakcu moški ženski kovčeg na polico in reče hitro: «Dovolite, da se predstavim...»

Predstavljanje brez pravega povoda je vsiljivost. Zakaj tudi z neznancem, na katerega slučajno naletimo, se lahko pogovorimo čisto neovirano.

Kdor se predstavlja sam, mora povedati svoje ime glasno in razločno brez kakršnihkoli nepotrebnih dostavkov.

Na cesti

Navada je taka, da hodimo vedno na levici tistega, ki ga hočemo počastiti. Na cesti gre zato moški vedno ob levi strani ženske. Tudi če gre z dvema ženskama, hodi vedno na levici, starejša od obeh žensk pa je na sredi. Otroci gredo na obeh straneh odraslih.

Kadar moški in ženska ne moreta hoditi drug poleg drugega, gre vedno ženska spredaj. Pri tem pravilu je le malo izjem. Po stopnicah navzdol na primer gre moški naprej, prav tako izstopi iz vozila moški vedno prvi, da ženski lahko pomaga. V gostilnico vstopi moški prvi, da lahko izbere prostor.

Tudi kadar sedimo, velja zgornje pravilo: moški sedi na levici ženske. Seveda so tudi tukaj dovoljene izjeme iz praktičnih razlogov. V gledališču na primer sedi ženska vedno na bolj ugodnem sedežu; v loži spredaj, v parterju čim bolj proti sredini.

V tramvaju ali avtobusu naj moški kupi karto in plača voznino za žensko, ki mora to malenkost sprejeti, ne da bi se branila, ker napravi s tem samo neprijetno situacijo.

V javnih vozilih bi se moral moški vedno umekniti ženski s sedeža, ta pa se mu mora seveda prijazno zahvaliti, ne pa morda samo ošabno pokimati z glavo. Tudi mlajše ženske naj bi se vedno umeknile starejšim. Nikakor pa ni lepo in tudi ne priča o dobri vzgoji, če moški, kadar vstopa, brezobzirno odriva ženske, da lahko potem nemoteno sede in čita svoj časopis.

Mokrega dežnika ne naslanjaj nikdar na soseda. Da po cesti ne jemo, se ne obračamo za ljudmi in ne kažemo s prstom nanje, menda ni treba poudarjati.

Kako naj se oblači gospodinja

Seveda se smejo doma ponositi tudi stare obleke, toda treba jih je predelati in prilagoditi gospodinjskemu delu. Nič ni bolj čudnega kakor stara slavnostna obleka, ki si jo ponižala v jutrnji plašč, ne da bi si jo bila prej prirojila za novi namen.

Kostum ovira pri domačem delu in ne učinkuje lepo, pač pa se da predelati v praktično in čedno domače oblačilo. Mnogo se greši na rovaš estetike. Mlade ženske še bolj nagibajo k zanemarjanju svoje zunanosti kakor ženske v zrelejših letih. Prepričane so namreč, da jim daje mladost že sama po sebi dovolj mikavnosti. Pa ni res!

V času, ko bi morale vse storiti za ohranitev mladostne lepote, se zanemarjajo, in ko pridejo v zrelejša leta, se čudijo, kako hitro jim je narava pobrala dražesti, s katerimi jih je nekoč obdarovala. In malokatera se zaveda, da se je to zgodilo samo po njeni krivdi.

Lepe kretnje

Sedi tako, da spustiš zgornje telo polagoma na sedež, potem pa prekrižaj nogi ali pa postavi eno nogo pred drugo. Poizkusi pred ogledalom, katero držanje ti bolj pristaja. Občutek, da si napravila dober vtis, je velikega pomena za tvojo samozavest. Zavest, da se lepo in pravilno vedeš, napravi šele tvoj nastop popoln.

Kretnje rok in nog je poglavje, ki se še vedno ne ceni dovolj. Večina ljudi ne ve, kam bi z rokami in nogami, kadar nimajo opravka. Večkrat vidimo ženske, celo take, ki se imajo za graciozne, kako stoje s trebuhom naprej, s sklonjeno glavo in z rokami, sklenjenimi nad želodcem. Takšno vedenje žensko odbija, zakaj to je tako preprosto in malomeščansko, da nikomur ne more ugajati. Pazite, kako se držite. To velja prav tako za moške kakor za ženske.

Telo naj bo vleknjeno, glava pokonci. Tako ohrani telo naravno prožnost. Žensko oprsje ne izgubi svojih oblik in telo ostane vitko. Na to stran se veliko greši, in marsikdo niti ne slutiti, kako se s strumnim in lepim držanjem ohrani postava. Rok ne povešaj malomarno, kajti v kretnjah rok, pa naj bodo še tako preproste in mirne, je lahko veliko miline.

Med pogovorom ne pozabi na lepoto svojih kretenj. Skoraj vsi moški so fanatični oboževalci lepote. In ker se srčne ženske lastnosti spoznajo šele po daljšem znanstvu in gre včasih za to, da ugajaš na prvi pogled, pazi bolj na kretnje ko na besede. Razgovor se itak sam razplete ali pa sploh izostane vsak ožji stik.

Knjiga „Potočnikova Truda“ je Vaša, če nam pridobite novo naročnico.

Vsaka gospodinja

poseti Ljubljanski velesejem, ki se bo vršil od 4. do 13. junija.

Nj. Vel. kraljica Marija z dvornima damama gospo Švrljugovo in gospo dr. Tavčarjevo na velesejmu.

Zakaj?

Ker ji Ljubljanski velesejem nudi največji pregled vseh potrebščin v gospodinjstvu, orientacijo cen v blagu, pregled najmodernejših industrijskih in obrtnih izdelkov, najcenejši nakup, polovično vožnjo na železnici, velikomestno vrvenje v Ljubljani, moderna zabavišča, poceni prenočišča.

Velesejem obsega 40.000 m² prostora. Razstavi preko 800 razstavljalcev iz 17 držav.

Legitimacije se dobe v vseh večjih denarnih zavodih, birojih «Putnika», večjih postajah dravske banovine, občinskih in župnih uradih.

Povedite s seboj svojega soproga ali očeta, brata, sina. Hvaležen Vam bo za to pozornost.

Delni pregled potrebščin v gospodinjstvu, ki bodo razstavljene na velesejmu:

Bombažev blago.	Glasbeni instrumenti.	Brezalkoholne pijače.
Čipke, vezenine.	Gramofoni.	Čokolada, biskvit.
Klobuki, čepice.	Hladilne omare.	Desertna vina.
Konfekcija.	Keramika.	Kolonijalni produkti.
Kopalne obleke.	Klavirji.	Likerji.
Kožuhovina.	Kopalnice.	Mesni izdelki.
Modno blago.	Lestenci.	Mineralne vode.
Nogavice.	Okviri, slike.	Mlečni izdelki, sir.
Orientalna ročna dela.	Opreme za cerkve.	Pecilni praški.
Perilo.	Peči.	Testenine.
Platno.	Pleteno pohištvo.	Vino.
Pletenine.	Pohištvo, vsakovrstno.	Žganje.
Preproge, perzijske, bosanske, pirot-ske in tvorniške.	Posteljice, otroške.	
Sukno.	Radio aparati.	Dvokolesa.
Svilene tkanine.	Svetiljke.	Električni aparati, vsakovrstni.
Svileni šali.	Štedilniki.	Gugalnice.
Trikotaža.	Zrcala.	Igrače.
Volnene odeje.	Tapetniški izdelki.	Kotli.
Volneno blago.	Aparati za brzovezivo.	Pletilni stroji.
Zavese, pregrinjala.	Celuloidni izdelki.	Pralni stroji.
Ženska ročna dela.	Kozarci za vkuhanje sadja.	Separatorji.
	Kuhinjske potrebščine.	Šivalni stroji.
	Patentne novosti.	Sportne potrebščine.
	Polirna in čistilna sredstva.	Tehtnice.
	Posoda.	
	Pralni praški.	Kozmetični preparati.
		Masažni aparati.
		Mila.
		Parfumi.
Čevlji.	Bižuterija.	
Galanterijsko blago.	Zlatnina, draguljarstvo.	
Gumasti izdelki.		
Kovčegi.		

45 najboljših odgovorov je izbranih!

To je bilo dela in truda, preden smo vse odgovore uredili po naslovih in pregledali, če so pogoji izpolnjeni. Največ težav in preglavic pa nam je dalo presojanje, kateri odgovori so najboljši. Iz poslanih odgovorov se vidi, da so se naročnice res potrudile, kar se je dalo. Posebno jim štejemo v čast, da večina ni poslala odgovorov zaradi ljubih nagrad, temveč predvsem zaradi lista samega. Toliko nesebičnosti res nismo pričakovali. Naročnice so tekmovala, katera bo dala čim izvirnejši odgovor in katera bo dala pаметen nasvet za izboljšanje in razširjanje lista. Iz vseh odgovorov pa se zrcali odkritosrčno priznanje, da je list »Žena in dom« na pravi poti in da služi namenu, za katerega je bil ustanovljen. »Žena in dom« se drži svojega programa, ki je bil objavljen v prvi številki leta 1930., to je:

Žena, dom, gospodinjstvo, domače ognjišče, mati in dete, vzgoja, higiena, kuhinja, šivanje obleke in perila,

V smislu 7. točke razpisa na strani 22. (list šte. 1) imajo pravico do glasovanja vse čitateljice.

Pravico do glasovanja pa nimajo tiste naročnice, katerih odgovori so izbrani.

Čitateljice naj odločajo takole:

- 1.) Za odgovor je priložena dopisnica s 45 številkami.
- 2.) Na tej dopisnici prečrtajte številko tistega odgovora, ki vam najbolj ugaja. Če boste prečrtali več števil, je Vaš odgovor neveljaven.
- 3.) Na dopisnici ne smete delati prav nobenih pripomb.
- 4.) Na dopisnico nalepite znamko za 25 par. Nefrančiranih odgovorov ne bomo sprejemali.
- 5.) Ne pozabite na dopisnici razločno zapisati krstno ime, priimek in bivališče z zadnjo pošto (več odgovorov »Kaj je meni »Žena in dom« je bilo brez naslovov).
- 6.) Dopisnico morate poslati najkasneje do 8. maja.
- 7.) Opozarjamo, da dobe knjigo »Sreča je v tebi« samo tiste, ki odpošljejo tudi danes priloženo dopisnico (prečitajte še enkrat točko 8. in 15. na strani 22. in 23.).
- 8.) Knjigo »Sreča je v tebi« priložimo šesti številki samo tistim, ki so plačale naročnino v znesku Din 105.—.

Štev. 1.

Pripomoček, da z izposojanjem »Žene in doma« izobrazimo vaška dekleta in žene v vseh pasogah gospodinjstva. Dokazuje, da je slovenska žena inteligentna dovolj, da lahko tekmuje z vsemi in vseh kulturnih poljih.

Štev. 2.

Revija »Žena in dom« v polni meri ustreza svojemu nazivu, ker tako lepo ureja odnos žene do doma. Vse pohvale pa je vredna zaradi tega, ker nas je odvrnila od tujih listov, da smo tudi v tem postali neodvisni.

Štev. 3.

»Žena in dom« je kakor školjka, ki jo kupim za majhen denar, a najdem v njej dragocen biser: to so koristni nauki in plemenite ideje, s katerimi si bogatim svoje življenje.

Štev. 4.

»Žena in dom« je moj branilnik.

Štev. 5.

Kaj vse mi je »Žena in dom«, ne znam povedati; rada bi pa to dokazala s tole izjavo: Ako dobim spalnico, jo pustim do konca tega leta v varstvu uprave; za Novo leto pa jo podarim brez vsake odškodnine tisti naročnici »Žena in dom«, ki bi dobila od dne glasovanja pa do konca leta 1932. največ novih naročnic »Ženi in domu«.

K odgovoru šte. 5 pripominja uprava tole: Če bodo naročnice prisodile nagrado odgovoru šte. 5, potem razpošljemo vsem naročnicam posebno nabiralno pole. Dne 2. januarja 1933 bo novar pregledal vse nabiralne pole. Tista, za katero bo notar ugotovil, da je od 1. maja t. l. do 31. decembra t. l. pridobila največ takih novih naročnic za leto 1933., ki bodo naročnino plačale, dobi spalnico. Rezultat se bo objavil v »Ženi in domu«, da bo vsaka sama lahko presodila, koliko je posamezna pridobila naročnic. Pošiljateljica odgovora šte. 5 pri nabiranju novih naročnic za spalnico ne bo tekmovala. Njena želja je, da se z njenim odgovorom res izdatno dvigne število naročnic.

Štev. 6.

Moj so starši večkrat dejali, da dobro blago samo se hvali. Zato tudi čudno meni se zdi, da želim vedeti, kaj meni si ti. Jaz sem odgovor svoj večkrat že dala, ker leta vsa sem ti zvesta ostala.

Štev. 7.

Vzgaja novo generacijo moderne, emancipirane žene, ki ji ne znači emancipacija pohob od ognjišča in od vzgajanja dece, nego notranjo osvoboditev od hereditarnih predsodkov lažnih prepričanj in osamosvojitve na bazi modernega pojmovanja — poslanstva žene kot matere in družice — moža.

Štev. 8.

Če bi pela samo slavospeve temu listu, bi se mi mogoče očitalo, da ne povem iz srca, kakor mislim in čutim. Zato samo: Postani naročnica, pa boš sama spoznala, kaj ti nudi zaklad »Žena in dom«, da se boš

ročna dela, vrt, sobne rastline in cvetlice, perutnistvo, nasveti v gospodinjstvu, ženska vprašanja itd. List hoče biti dober in iskren tovariš naše današnje žene. Pomagati hoče z nasvetom, kjerkoli mogoče. In da »Žena in dom« vrši svojo nalogo, so dokazali ti odgovori. Bilo je res težko izbrati iz toliko tisoč dobrih odgovorov najboljše. Upoštevati so se pač morali pri odgovorih življenjski položaji naročnic. Odsek ni mogel presojati enako odgovora preprostega kmetijskega dekleta in odgovora visoko naobražene in inteligentne žene. Vsak odgovor je bilo treba soditi po določenem merilu.

Odsek je torej izvršil svojo nalogo. Sedaj pa naj izrečejo naročnice sodbo o teh odgovorih. Odgovore objavljamo za zdaj brez podpisov, kakor je to določeno po točki 6. razpisa na strani 22. S tem je omogočeno naročnicam, da popolnoma svobodno in brez ozira na levo in desno izberejo vsaka po svojem prostem predarku odgovor, ki se ji zdi najboljši.

Pravico do glasovanja pa nimajo tiste naročnice, katerih odgovori so izbrani.

9.) Ako se bo katera knjiga na pošti izgubila, ima vsaka po preteku 8 dni pravico zahtevati, da ji knjigo »Sreča je v tebi« še enkrat pošljemo.

10.) Dopisnice se bodo razporedile. Odgovor, ki dobi največ prečrtanih števil, dobi glavno nagrado, to je spalnico.

Drugi odgovor, ki dobi za prvim odgovorom največ prečrtanih števil, dobi drugo nagrado.

Po istem redu se bo razporedilo ostalih 43 nagrad.

11.) Če pride za kakšen odgovor enako število prečrtanih števil, odloči žreb, kateri izmed odgovorov ima prednost.

12.) V šesti številki objavimo rezultat in imena nagradjenih naročnic.

13. Nagrade bodo naročnicam na razpolago takoj po objavi v upravi, Dalmatinova ulica 10.

Da bodo darila res pravično razdeljena, Vas prosimo, da dobro preudarite in premislite, kateremu odgovoru prisodite svoj glas.

Izbrani odgovori na vprašanje »Kaj je meni »Žena in dom« so tile:

čutila res kot poslanico sreče družine in doma. Hranil ta zaklad kot žarišče prave gospodnje.

Štev. 9.

Imamo knjige, ki zahtevajo od človeka, da jih mora čitati brez odmora od začetka do konca. Pot, po kateri taka knjiga vodi, je dolga in težka. Zato mi »Žena in dom« pomeni tisočkrat več: v njej so pota kratka, a obstanem naj na katerikoli strani, prišla sem do cilja. Niso to še »nebesa«, a ključ do njih mi podaja Prijateljica je, ki šepče: Ne kloni, še je dan!

Štev. 10.

List »Žena in dom« je vreden toliko, kolikor umeš in hočeš uporabiti njegovo vsebino. V vsakem članku »Žene in doma« dobiš kleno zrno, ki ti gotovo prinese korist, če ga uvažuješ in pravilno prilagodiš svojim zahtevam. V sedanjem času, ko dobro vemo, koliko je vreden denar, izkažemo svoje priznanje listu »Ženi in domu« s tem, da smo njegove naročnice in da ga točno plačujemo.

Štev. 11.

Glej napis na poslopju »Sola«.

Štev. 12.

»Žena in dom« je zrcalo slovenske žene.

Štev. 13.

(Odgovor naročnika.) Sredstvo, s pomočjo katerega hočem vzgojiti svojo bodočo ženo v dobro gospodnjo in mater, sam pa da spoznavam žensko dušo, nje težnje in način, s katerim naj ji oslajujem življenje.

Štev. 14.

»Žena in dom« je viden dokaz napredka slovenske žene.

Štev. 15.

Povsod sem iskala opore, nasveta in dobre besede. Zatekla sem se k ljudem, pa me niso razumeli. V »Ženi in domu« sem našla vse, česar sem pogrešala. Uteho in razvedrilo, nasvet in pouk za življenje. Voditelj mi je ta list, ki sem mu vdana z vso dušo.

Štev. 16.

List, na katerega komaj čakam! Izrpen vir za izpopolnjevanje mojega znanja glede splošnega ženskega vprašanja pri nas in drugod, glede ustvaritve prijetnega doma oziroma glede spoznavanja sredstev, ki to prijetnost dvigajo! Zrcalo, v katerem odsevalo literarna vprašanja jasno in točno, prizme, skozi katere gledamo me — ženske!

Štev. 17.

Ko še nisem bila njena naročnica, se je je poredkoma prikradel v moje izmučeno srce topli solnični žarek. Prišla je prijateljica in mi pokazala »Ženo in dom«. Sedaj sem srečna. Luč mi je, ki nikdar ne ugrasne. Življenje mi dela lahko in varuje oblike pustoloških sledov nekdanjih notranjih muk. Pota mi dviga k solncu in plemeniti moji dušo. Nesebična je. Le daje in daje, in se ne utruji. Zato ji bom ostala zvesta.

Štev. 18.

Pojdi v tujino in šele tu boš v živo čutila, kaj ti je »Žena in dom«. Kot materi in ženi v tujini mi donša list pozdrave iz domovine. Z vsako številko utruje trgajoče se vezi z domom. Seznanja me z odličnimi ženami, z njih nazori in delovanjem, s slovensko ženo, z njenimi težavami in željami. Vsaka slika, vsaka inicialka, vsak najmanjši okrasek v narodnem slogu vzbuja ljubezen, hrepenenje in ponos na ljubo domovino. S srčno krvjo je zame pisan naslov »Žena in dom«.

Štev. 19.

»Žena in dom« mi vero podžiga, ljubezen družinsko utrjuje in dviga. Za uro odmora zabave prinaša. V trenutkih trpljenja tolažba je naša. Z očetom in malčkom vesele kramlje, čitatelju vsakemu zrno poda.

Štev. 20.

List »Žena in dom« mi je ljub in drag predvsem zato, ker mi je veselo svoje vedno večje razširjenosti najboljši porok, da bo kmalu sleherni slovenski ženi nesebičen prijatelj, da bo družil potem kot trdna vez meščansko, kmečko in proletarsko ženo v veliko duhovno enoto, ki bo obsegala mesto in vas, vso to našo lepo slovensko domovino.

Štev. 21.

Meni v samotni vasi, brez vsega, kar nudita človeku mesto in družba, je vsaka številka »Žene in doma« novo doživetje. Je srčna in kulturna vez, ki me veže s slovenskim ženstvom in slovenskimi domovi.

Štev. 22.

Srčno hrepenenje jaz vedno te čakam; koristi obilo sem našla le v tebi; veselje, zabava, voditelj si meni! Ljubezen, prijateljstvo trajno ti vračam. Zvoni, odmevaj največji naš zvoni: »Naroči, Slovenka, si — Ženo in dom!»

Štev. 23.

»Žena in dom« za moje ognjišče v dvornih, skrbih mi je zatočišče, »mika srca, razvedrilo duha; družinski mir in hišna se sreča na njene migljaje, nasvete poveča.

Štev. 24.

Mlada služkinja iz tolminskih hribov sem, Tujka med tujci. Nikogar nimam, ki bi me očetovalsko poučil, materinsko posvaril, zato vselej komaj pričakam novo številko »Žene in doma«, ki mi nadomešča očeta in mater, brata in sestro. Poučuje me, zabava, nudi mojemu razumu in srcu tečne hrane. Zato ljubim list kot plemenito in najzvestejšo prijateljico.

Štev. 25.

Kaj je meni »Dom in žena«, da ne znala bi nobena? Meni je domače zdravnik, spovednik in tolažnik, prav cenena apoteka, kadar komu treba leka; advokat, ki rad svetuje, kdor je sveta potrebuje; v hišnih poslih me podpira, šiva, ročna dela zbira in zabava me ohlino, kadar mož mi gre v gostilno. Slednjaj moj je knjižničar, ki ne zabim ga nikdar.

Štev. 26.

Oh prostem času meni si najljubše razvedrilo. Če dušo tare bol, pri tebi ličem — najdem tolažilo. Če kaj ne vem, ne znam — nič, svetujej — duha obzorje širši. Srce hvalečno nase navezuješ.

Štev. 27.

Je srčna vez slovenske družine.

Štev. 28.

Nisem umetnica, sem preprosta žena, zato vam tudi v preprostih besedah povem, da mi je revija »Žena in dom« nadvse ljuba in čutim do nje veliko hvaležnost, ker mi nudi kot materi veliko potrebnega pouka in kot gospodinja mnogo gnotne koristi pa tudi veliko razvedrila v vseh ozirih.

Štev. 29.

Meni je »Žena in dom« najlepše sredstvo za duhovno zvezo med menoj in mojim možem, ki se na ta način trajno zanima za moje skrbi, težnje in posle, ter nama tako ustvarja srčno družabnost.

Štev. 30.

Kaj »Žena in dom« mi je, rečem vam jaz: Ni boljšega lista za težki ta čas! Če kriza Te muči, le on Te nauči, kako okreniti, skrbem se ogniti. On Ti svetuje v vsakem oziru, doma Ti pomaga, Te otme prepričo.

Štev. 31.

Odganja sanjnost, iz resničnosti, ki je za ženo i srčna i trpka, išče boljših potov, prijateljsko svetuje, materinsko posluša in tolaži, čisti nazore, postavlja rože na okna, pritrče na mizo, pošilja duši pozabo in val nove vere, a srcu vztrajnosti in juče volje. Iznaučuje nas, zbližuje, v optimizmu drži srca in razume nas vseh, da bodo kdaj srečnejši žena, družina in njih dom.

Štev. 32.

»Žena in dom.« Srce žene je v njem, visoka pesem o vsem lepem, dobrem, koristnem in plemenitem. Drag mi je, razveseljuje mi točno srce, bistri um, ogreva dušo delovne žene, odgrinja mi široko obzorje, da v svojem pomladnem stremljenju in hotenju ter lepi silni veri gradim solnično pot v lepšo bodočnost.

Štev. 33.

Zrcalo ja! Saj si je iz nje slovenske žene duša in srce! Bodi zavedna, samostojna, ljubezniva, to lista prave so želje! Ustvariti udoben in skromen dom vsak si želi! A brez otročičev nič ni, zato varčaj — mi veži! Skrbj za zdravje, čistoto, lepoto, da ne boš možu balast in v sramoto! Oglejte si list dobro vai, naj le zanj srce nam goril!

Štev. 34.

Našla sem sebe in spoznavam druge. Na poti v življenje me spremlja verna prijateljica in svetovalka. Ko bom imela še svoj dom — bo sreča v njem. — To je meni »Žena in dom«.

Štev. 35 (odgovor naročnika).

Tiho in brez hrupa vrši »Žena in dom« lepo nalogo, da spaja veliko število slovenskih žena v močno občestvo in ustvarja tudi pri preostih bralkah lep čut duševne in duhovne skupnosti z morda srečnejšimi sestrami. — To je, kar mi pri tem glasilu najbolj ugaja, kajti za zdaj sem še sam — brez žene in doma.

Štev. 36.

»Žena in dom« mi je dala odlično duševno hrano in srčno kulturo, ustvarila gorko ljubav do doma, moža in deteta, prinesla napredek, srečo in tolažbo, preskrbela mirnejše življenje, odvzela bolezen, okrepla telo in dušo, vzpostavila varčno gospodinjstvo in nudila vsesplošno izobrazbo, pouk in razvedrilo.

Štev. 37.

»Žena in dom« je meni v pouk in zabavo. Me žene bi morale sploh več čitati, osamosvojitve se s svojimi listi. Zato bi morala »Žena in dom« kot pionirka v vsako slovensko hišo, ker le izobražena žena je zmogla vsakdanjega smotrnega udeleževanja.

Štev. 38.

Revija je meni kot uradnica, ženi in materi dveh otrok edina in najljubša svetovalka-vodnica v raznih vprašanjih življenja; poleg dobrih nasvetov v gospodinskih stvarih, ki so mi pri domačem delu ohlino koristili, mi nudi še smernice za srečno družinsko življenje in vestransko duševno razvedrilo. Ona je meni potreba.

Štev. 39.

Resni časi, v katerih živimo, zahtevajo zlasti od žene vsak dan novih potov, in to glede duševnega kakor praktičnega udeleževanja. Skladnost med duševnim in praktičnim življenjem je naš cilj. Pot do te skladnosti in poglubitve nam kaže v vseh ozirih »Žena in dom«.

Štev. 40.

Mi v krizi sedanjih nasvetov podaja, da z majhnim dohodkom se tudi izhaja. Je delo končano, zabavno berilo, to zopet duševno mi je razvedrilo. Devojkam in ženam svetovala le bom, naj rade prebirajo list »Žena in dom«.

Štev. 41.

Veselje in tolažbo mi prinaša v moje osamljeno in zapuščeno selo — daje mi poguma in moči v marsikateri grenki uri — moj praktični svetovalec je in veže me s svetom, ki je daleč od tihе gorske vasi.

Štev. 42.

Vsebinska bogata in lepa napravija mi mnogo veselja, romani, novele, povesti in slike vse polne življenja, nasveti za dom, gospodinjstvo, za delo, da bolj gre od rok, za modo in nego lepote, za zdravje in vzgojo otrok. V žalosti lajša trpljenje, v stiskah prežene vsak dvom, zabava, nasvet in tolažba meni je »Žena in dom«.

Štev. 43.

Kot mlado deklo brez znanja življenja možila sem se brez znanja trpljenja, prišli so časi, sem mati postala in s tem vso resnost življenja spoznala, brez skušenj iskala sem svetov za dom, in vse to mi dal je list »Žena in dom«.

Štev. 44.

Odgovor podružnice Koja jugoslovenskih sester: Članice čitajo list zelo rade, ker jim je kot dober prijatelj, ki nje razume in katerega ne razumeje; v vseh težavah daje nasvet, mnogo jih nauči, mnogokrat jih tolaži, samotne ure oživi.

Štev. 45.

Kar je naravi solnce, to je meni — »Žena in dom«!

M. F.:

Ves svet se maje, najbolj trdne eksistence so ogrožene, tradicije padajo, nič ne pomagajo slavna imena in slava prošlosti. Kraljice lepote, leska, nekdanj največji luksus — svilo je doletela letošnja pomlad brezobzirna usoda sodobnosti. Na njeno stopnjo se postavlja nekdanji «plebs» — volna. Letošnja pomlad nas preseneča z volnenim blagom. Toda to volneno blago ni takšno, kakršnega smo bil vajeni do sedaj, ni več težko in toplo, primerno le za jesenje in zimске obleke, ampak novo volneno blago je mehko in vzdušno in elegantnejše kakor je bila doslej marsikatera svila.

Popoldanske obleke so precej sestavljenega kroja, členjene so simetrično ali pa enostransko. Životek je kratek, ponajveč priležen. Videz širokih ramen, ki so značilne za letošnjo pomlad, se poveča s svetlim prastronom, razširjenim čez vso ramo in koničasto podaljšanim do pasu. Vratni izrezki so po večini majhni, ovratniki kvačkani ali pleteni iz svilenih niti ali pa sešiti iz lahkega svilenega ali volnenega blaga. Širši ovratniki so podaljšani do pasu, da imajo videz šala. Krila so mirno zvončasto razširjena, če so pa gladka, imajo vstavljene zalikane gube. Kakor pri plaščih in kostumih, tako se tudi pri popoldanskih oblekah delajo precej sestavljeni rokavi. Nekateri so koničasto podaljšani preko rame do vratnega izreza, zbog česar se zde rame širše. Elegantni so od komolca do zapestja močno razširjeni rokavi, ki so v zapestju nabrani in všiti v ozek zapestnik. Volnene obleke so okrašene s kovinastimi gumbi, ki so zelo dekorativni, posebno če so našiti v dolgi vrsti drug poleg drugega, bodisi navpično ali poševno. Pasovi so iz enakega blaga kakor obleka ali usnjeni. Usnjeni pasovi so največ iz jelenje kože v enaki barvi, kakor je obleka, večkrat pa tudi v svetlejšem ali temnejšem odtenku ali pa kombinirani iz kože v dveh barvah. Ti pasovi so precej široki in se zapenjajo z veliko zaponko iz kovine ali galilita. Zadnja novost so kovinasti pasovi, spleteni iz drobnih kovinastih verižic, ki so zelo dekorativni in prožni.

Tipičen znak letošnjega pomladanskega kostuma je kratek jopič in mirno razširjeno zvončasto krilo. Krilo je za spoznanje krajše, kakor je bilo lansko leto, v pasu pa zvišano, kar spominja na krilo, ki se je nosilo leta 1912. Seveda mora biti takšno krilo izdelano v pasu in nad njim natančno po životu z ribjo kostjo, da se lepo prime. Ker se pa takšno zvišano krilo lepo poda samo vitki postavi, je verjetno, da se vrne tudi steznik. Jopič je čisto kratek, največkrat

priležen, spredaj samo malo prekrižan in zapet z enim gumbom ali zaponko. Da se pri priležnih jopičih bolj izrazi in podčrta vitkost pasu, se delajo široki reverji in podlagajo rame. Tak kostum, dopolnjen z lahko svetlo bluzo, je zelo eleganten, obleče se lahko za vsako priliko in vsak čas od pomladi do jeseni. Sivajo se taki kostumi iz modnega volnenega blaga, iz gladkega volnenega blaga, iz angleškega blaga, pa tudi iz žameta.

Pomladanski plašči so čisto preprosti, gladki in priležni. Samo na rokavih lahko pokažejo krojačice in krojači svojo spretnost in izumljivost z različnim deljenjem, našitki in zapestniki. Za te plašče je pripravila moda vse polno lepega angleškega blaga enobarvnega in z drobnim vzorcem v vseh odtenkih rjave in modre barve. Ena izmed lepih modnih barv je mornariškomodra, kombinirana s svetlejšo modro. K takemu plašču se lepo poda modro-bel pikčast šal ali ruta. Dosti se pa tudi nosijo pomladanski plašči iz mehkega volnenega blaga s srhko površino. K takemu plašču se poda volneni škotski šal v pestrih barvah ali pa šal, kvačkan ali pleten iz mehke volne. H kostumu, plašču ali obleki se nosi šal ali ruta, položena ali zavezana okoli vratu. K obleki iz blaga v nevtralni barvi se poda pestra ruta, ki poživi celotni videz. K barvasti obleki pa se poda enobarvna temnejša ruta ali pa ruta, sestavljena iz več kosov svile v raznih odtenkih ene barve, na primer: temnorjave, svetlorjave in drap.

Slamniki se nosijo ali v barvi obleke ali v barvi šala, dosti pa se nosijo klobučki in bareti iz enakega materiala, kakor je šal.

Modne rokavice iz jelenje kože so vedno druge barve kakor obleka, plašč ali kostum. Največ modnih rokavic ima zapestnike. K rjavemu kostumu se nosijo svetle drap, k sivemu črne, k modremu sive rokavice.

Ročne torbice so velike, imajo obliko pisma ali kovčega in se zapenjajo s svetlimi kovinastimi zaponkami, rafiniranimi ključavnicami in verižicami. Barva usnja, iz katerega je ročna torbica, mora harmonirati z barvo čevljev ali rokavic. Moderne so pa še vedno torbice iz blaga, iz kakršnega je obleka ali šal.

Nogavice se nosijo svilene, toda ne leskle, in sicer k temni obleki temnorjave, k svetli obleki v barvi kože, toda bolj bež kakor rožaste. K sivi ali modri se najlepše podajo svetlosive nogavice.

Čevljev je toliko vrst in tako različnih, da je težko reči, kateri so najmodernejši. Najelegantnejši so za solidne okuse pač gladki ali pa z jermenčkom iz lepega usnja, ki je prvi pogoj za lep čevljev. Lakasti čevlji letos niso moderni.

Preprosti, pa vendar elegantni kostumi

Pomladanski kostum iz volnenega krepa. Jopič v videzu smokinga se zapenja na dva gumba. Krilo je krojeno zvončasto.

Kostum, sestavljen iz gladkega jopiča in kariranega krila.

Popoldanski kostum iz lahkega volnenega blaga. Kratki jopič je prepasan z usnjenim pasom.

Popoldanski kostum. Jopič v videzu smokinga je iz svetlobaronega sukna, krilo pa iz temnobaronega volnenega blaga.

Preprost kostum iz džerseja ali modnega diagonalna. Jopič je obšit s soileno treso.

*Lepe obleke
za spomlad in
poletje*

Preprosta, pa lepa obleka, kombinirana iz enobarvnega in kariranega blaga. Rokavi so dvojni. Spodnji so iz kariranega blaga, vrhnji pa iz enobarvnega.

Spomladanska obleka iz svetlobarvnega krepa. Prav lepi in dekorativni so dvojni rokavi iz enakega blaga, kakor je obleka.

Obleka iz temnozelenega žameta. Spodnji rokavi, ki so zelo široki, spodaj pa obrani v ozek zapestnik in ovratnik, so iz bele svile.

Obleka, kombinirana iz volnenega blaga in iz krepdešina. Široki pas je iz jelenje kože.

Letna obleka iz svilenega krepa. Veliki plastron in ovratnik sta iz belega svilenega krepa, pas pa iz svilenega žameta.

Obleka v videzu plašča. Sešita je iz svetlega volnenega diagonala in okrašena z visokimi žametastimi zapestniki in ovratnikom.

Spomladanski komplet. Krilo in bolero sta iz volnenega blaga, bluza pa iz svetlozelene svile ali krepa. Spodnji rokavi pri boleru in ovratnik so iz svetlozelene svile s temnozelenimi črtami.

Za naše male

Hlačke iz debelega platna, bluza iz sirove svile, suknjič iz temnomodrega ševiota. Plašček in klobuček iz svetle kaše. Žepi na plaščku so zarezani. Deški plašček iz svetlega angleškega blaga. Plašček s kratkim kepom za majhno punčko. Mornariška oblekica za triletnega fantka. Bluza je iz sirove svile, hlačke pa iz temnomodrega ševiota. Oblekica za šolarico. Krilce je položeno v gube, bela bluzica je potegnjena čez krilo in v pasu prepasana, jopič je pri vratu zavezan s pecljo, spodaj pa odprt, da je videti bluzo. Deška oblekica. Hlačke in suknjič s kratkimi rokavi so iz rjavega gabardena, bluza pa iz svetle pralne svile. Hlačke iz močnega platna, srajčka iz belega šifona, naramnice in vezanka iz pisanega volnenega traku. Obleka za dvanajstletnega dečka. Sportna srajca iz turinga, hlače iz temnomodrega ševijota. Mornariška oblekica iz belega platna za šolarico. Na ovratniku, zapestnikih, žepu in na robu bluze je našita temnomodra tresa. Mornariška oblekica iz belega pralnega gabardena. Na ovratniku in zapestnikih je pošit temnomoder sutaš. Plašček iz impregniranega kari-ranega blaga. Dve ljubki oblekici za majhne fantke.

Take torbice in šale lahko sami napravite

Šali so zopet moderni! Nekateri so dolgi in ozki, drugi zopet trioglati ali kvadratni. Na zgornjih slikah prinašamo vzorce takih šalov, sešitih iz širokih prog in ostankov raznobarvne svile.

Takih ročnih torbic že dolgo nismo videli. Poznali smo jih, toda temu se že dolgo, pod imenom pompadure. Pa so se spet vrnile, skoraj prav take, kakršne so odšle pred več ko desetimi leti. Vrnile so se pač z modernejšimi vzorci, oblika pa se ni skoraj nič izpremenila. Na sliki prinašamo štiri take torbice, ki se lahko izšijejo z biseri v gobelinskem vbodu, v križastem vbodu ali pa v vbodu kelim. Rese so iz težkih svilenih niti v barvi vzorca.

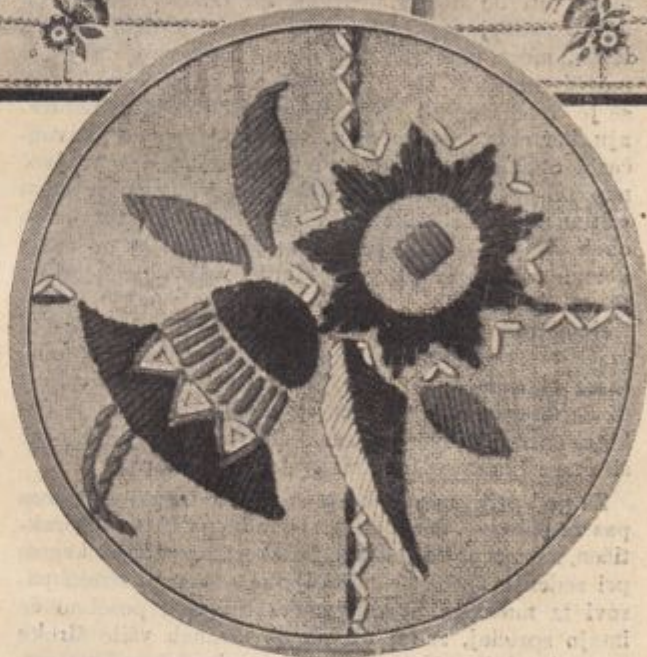
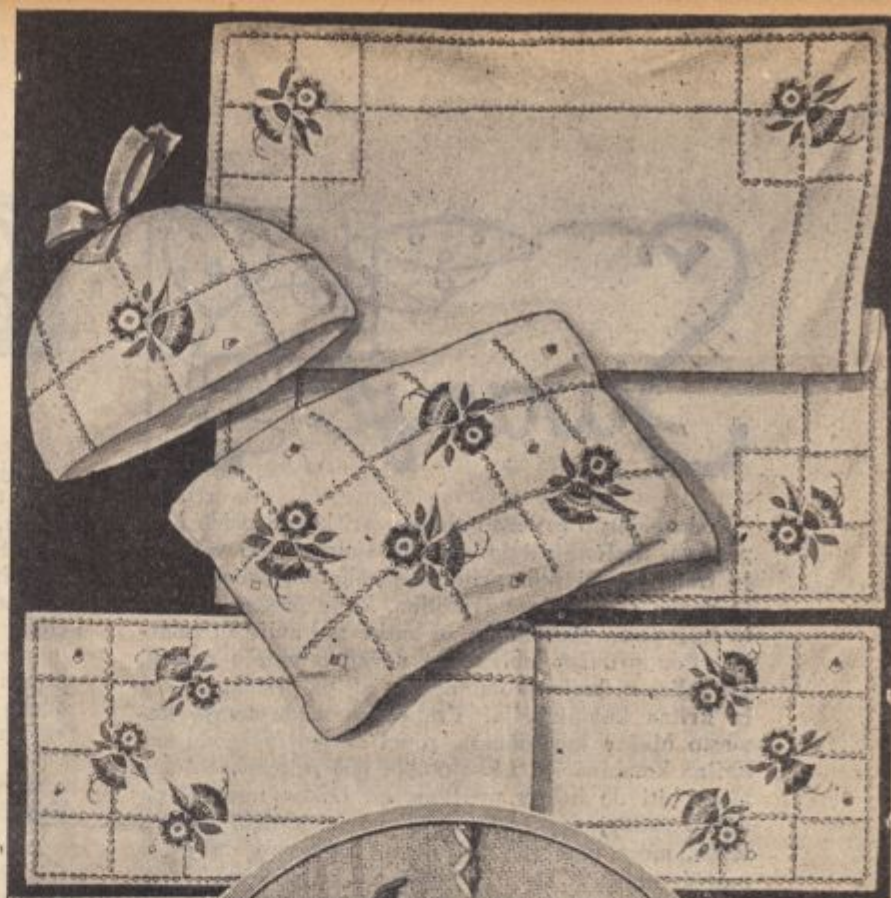

Za pridne roke

Vzorec za polno vezenje, s katerim se lahko okrase blazine, prti, pregrinjala pa tudi otroške obleke. Na platnu se izšije s prejšico ali svilo, na suknu pa z volno ali s svilo.

Garnitura za čajno mizico. Napravljena je iz belega platna in okrašena z luknjičastim vezenjem. Moderne pa so tudi z vezenjem okrašene garniture iz barvastega platna.

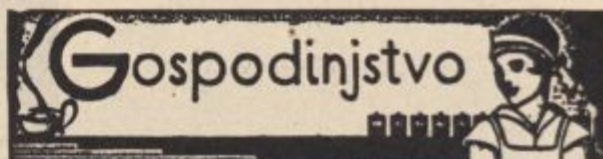

Pod moderno prilježno obleko, pri kateri pride lepa postava, utrjena s telovadbo in sportom, do veljave, je treba obleči tudi prilježno perilo. Najprimernejše je perilo iz svilenega trikotina, ki je prožen, gladek in lepo pade, medtem ko se batist rad zvije in zmečka. Pod prilježno obleko se navadno obleče prsnik, spodnjice in krilna kombinacija, ali pa prsnik, hlačna in krilna kombinacija. Francoska moda uvaja namesto hlačne kombinacije zopet srajco in spodnjice. Krilna kombinacija, ki se obleče pod prilježno obleko, mora biti do bokov prilježna, od bokov navzdol pa toliko razširjena, da pri hoji ne ovira. Ker je prilježna, mora imeti na levi strani razporek, da jo je mogoče obleči in sleči. Pri moderni krilni kombinaciji se je treba izogniti vsem gubam, plisiranju in nabiranju, ker dela postavijo širšo. Najbolj primerna je zvončasta oblika. Te vrste krilnih kombinacij se največ napravi iz trikotina, ki se dobi v trgovini pod nazivom «Milanaise». Ta trikotin, širok 140 cm, je gost in na obeh straneh enak. Pred pri krojevanjem ga je treba v topli vodi oprati, ker po pranju vskoči po širini do 15 cm. Za srajco ali za preprosto kombinacijo je potrebno toliko blaga, kolikor znaša dvakratna dolžina srajce ali kombinacije. Če je, recimo, srajca dolga (brez naramnic) 65 cm, je potreba zanjo dvakrat 65 cm blaga, to je 130 cm, za spodnjice pa, če je trikotin dvojno širok, samo eno dolžino spodnjic, enojno širokega blaga pa dvakratno dolžino spodnjic.

Za pod prilježno obleko je treba imeti tudi primeren pas za podveze. Širok pas iz navadnega blaga ni praktičen, za močnejše postave pa skoraj nemogoč, ker se pri sedenju zgrbi. Še najboljše se obnesejo široki pasovi iz močnega bombažastega brokata, posebno če imajo spredaj, zadaj ali pa ob straneh vsite široke gumaste vložke. Celi gumasti pasovi se sicer lepo prilgajo na telo, so pa precej dragi in se po daljši nošnji radi zvijejo v pasu, kar pod prilježno obleko ni lepo videti. Ker so te vrste pasovi neprodušni, so nehygienični in za poletje neprimerni. Široki pas za podveze mora biti tesen čez boke, ne pa v pasu. Če se s širokim pasom stisnejo boki, se zveča širina pasu in tako zmanjša razlika med širino bokov in pasu, ki navadno pri manj vitkih postavah kazi modno linijo. Če je pa pas tesen v pasu, izstopi nad njim želodec, kar pod prilježno obleko, posebno če je iz tankega blaga, ni lepo videti.

Za širok pas je treba 40 cm bombažastega brokata, širokega 140 cm, 20 cm gumastega traku, širokega 20 do 25 cm, 90 cm prožnega traku za podveze, 4 zaponke in 4 regulatorje za podveze, 5 m močnega traku v barvi pasu za obrobjanje, gube in kaveljčke za zapenjanje. Pas za podveze se lahko naredi na zadrgo ali pa da se zapenja z gumbi ali kaveljčki, in sicer ob strani ali pa zadaj. Bolj praktičen je pas na zadrgo, ker se gumbi pod obleko poznajo.

O pranju čipk

Marsikomu prizadeva pranje čipk mnogo dela in nevolje. Zato naj v kratkem povemo nekaj o pranju čipk. Strojno pranje čipk ni priporočljivo, ker stroji neusmiljeno delajo in pokvarijo navadno vsako še tako trpežno ročno delo. Zato priporočamo za finejša dela in čipke le ročno pranje. Moderna pralna sredstva so prav dobra, zlasti goste milnice iz njih. Oprane čipke se napol posuše in se na platneni podlagi lepo in previdno razvlečejo in poravnajo posamezni deli. Potem se položi preko čipke vlažna platnena krpa, preko katere se lika toliko časa, da je vse suho. Likati naravnost po čipki je slabo. Če so čipke velikih oblik in iz mehkega materiala, jih je dobro za malenkost poskrobiti in lepo razvlečene preko krpe polikati.

Zelo fine čipke se pa navijejo na lesene valje, ali če teh nimamo pri roki, na dolge steklenice in jih postavljamo v milnico. S steklenico mešamo po milnici in jih potem previdno previjamo toliko časa, da izginejo madeži. Nato jih izpiramo, seveda navite v čisti vodi, toliko časa, da izgine iz njih vsa milnica in duh po milu.

Nato jih napnemo še mokre na desko, ki je prevlečena z dobro napetim platnom, poravnamo vse oblike v pravilne lege in jih pripnemo nagosto z iglami. Igle ne smejo biti jeklene ali železne, ampak iz medi in posrebrene, ki ne rjave. Takšne igle uporabljajo tudi naše čipkarice pri izdelovanju čipk, da ne nastanejo rjavi madeži, ki se zelo težko odpravijo.

Napeto čipko je najbolje posušiti na solncu, potem ne bodo trpele oblike, ki sicer ob nepravilnem pranju izgube prvotno lepoto.

*

Prihodnji mesec objavimo, kako bomo razpošiljali gospodinjske knjige. Tiskali jih bomo samo toliko, kolikor bo plačanih.

Tiste, ki še niste nakazale 37.— Din za pet knjig, storite to sedaj začetkom maja, da ne bo pozno.

Kolovrat, simbol nekdanjih gospodinj, se je priljubil tudi gojenkam gospodinjsko-nadaljevalne šole v Kapelah pri Brežicah.

Jedilni list za teden dni

Ponedeljek, obed: na goveji juhi rezanci, z mesom pražen krompir in jajčna omaka, palačinke.

Večerja: špinačni štrukelj in berivka.

Torek, obed: na goveji juhi žganci (čisto juho prihrani od ponedeljka), goveja rulada in krompirjev pire, oranžni kompot.

Večerja: polenta s presnim maslom in parmezanom in zelen radič.

Sreda, obed: močnikova juha (postna), vampi s parmezanom in pražen krompir, češpljev kompot.

Večerja: rižot z jagnjetino.

Četrtek, obed: na goveji juhi zdrobovi cmoki, z mesom leča v omaki, krompir v kosih z ocvirki in peteršiljem, hitri tolki.

Večerja: špinačni hlebčki z berivko.

Petek, obed: spomladanska zelenjavna juha z ocvrto žemljico, kuhan por z maslom in drobtinami (kot beluše), žemljev pečenjak, češpljev kompot.

Večerja: ocvrte ribe ali žabji kraki, motovilec ali pa krompirjev pečenjak in berivka s trdimi jajci.

Sobota, obed: na goveji juhi ječmenček, govedina, garnirana z dušenimi šalotkami, fižolica v omaki in ocvrt krompir.

Večerja: makaroni v goveji omaki, solata.

Nedelja, obed: na juhi ocvrt grah (čisto juho prihrani od sobote), telečji jezik v omaki (skuha se že v soboto v juhi in hrani v čisti juhi na hladu), garniran s širokimi rezanci, solata, vinski kipnik s šodojem.

Večerja: artičoki in hrenovke z gorčico, čaj.

Recepti k jedilniku

(Količina je računjena za 4 do 5 oseb.)

Špinačni štrukelj. Iz 40 dkg presejane pšenične moke, enega jajca in mlačne slane vode naredi na deski voljno testo. Pokrij ga z gorko skledo in pusti, da vsaj pol ure počiva. Medtem prevri v slanem kropu tri perišča prebrane in oprane špinače, jo odcedi, sesekljaj ali pretlači. V kozici razbeli dve žlici sesekljane prekažene slanine ali nekoliko presnega masla, zarumeni v njem pol žlice moke in pol žlice drobtin, doloži špinačo, jo osoli in poduši, da se zgosti. Posebej skuha v slanem kropu dve do tri pesti riža, kuhanega odcedi in primešaj med špinačo, vse skupaj še nekoliko poduši, potem pa odstavi in ohladi. Medtem razvaljaj testo kakor za sirove štruklje, ga namaži z ohlajeno špinačo, zavij tesno skupaj in zavij v vlažen prtlič in kuhaj v slanem kropu pol ure. Kuhanega zreži na dva prsta debele rezine, zloži v plitvo pogreto skledo in zabeli z mastjo ali maslom in drobtinicami.

Špinačni hlebčki. Pripravim toliko špinače, kakor za štrukelj, jo operem, prevrem in pretlačim. V kozici naredim iz treh dkg presnega masla, dveh žlic

moke in dveh žlic mlačnega mleka bešamel, ki ga kuham med trajnim mešanjem toliko časa, da se testo loči od kahalnice. To zmešam med pretlačeno špinačo, dodam eno žlico drobno zrezane precvrte čebule in peteršilj, eno jajce, sol in poper. Dobro premešam in oblikujem za dlan velike hlebčke, jih povaljam v moki, raztepenem jajcu in drobtinah in ocvrem.

Spomladanska zelenjavna juha. Zelišča za tako juho dobimo že zmešana na trgu, lahko pa si jih nabereimo tudi sami ob robovih vrtov ali trat. K tem zeliščem spada: kopriva, ermanec, kiselica, trpotec, listi od trobentic, regrat, krebujlica, rutica, špinača, berivka, koper in melisa. Poln krožnik teh zelišč dobro operi, nato pa zalij s potrebno količino juhe ali kropa, v katerem prekuhaš koreninico peteršilja, malo zelene in čebule. Nazadnje izžvrkljaj v lončku en rumenjaki in dve žlici dobre kisle smetane in zmešaj med že gotovo juho. Kot vložek prideni na kocke zrezano in ocvrto žemljo.

Kuhan por z maslom in drobtinami. Por je izboren nadomestek za beluše in je mnogo cenejši. Izberi lepe, enakomerno debele pore, prireži zelene liste, odreži korenine; kar je belega, prav dobro operi, nato pa skuha do mehkega v slanem kropu kakor beluše. Kuhane zloži na gorak podolgast krožnik in jih zabeli s presnim maslom in drobtinami.

Dušene šalotke. Debelejše šalotke ali drobno ploščato čebulo lupi in kuhaj v slani vodi v kozici, da se zmehča, a ostane cela. Kuhaj toliko časa, da se skoraj vsa voda pokuha, potem pa dodaj pol žlice sladkorne sipe, žlico kisa in kepico presnega masla ali masti in pokrito duši dalje, da sladkor porumeni in dobi čebulica lepo barvo. Nato jo zloži na krožnik in jo oblij z omako, ki ostane v kozici, pa daj z mesom na mizo.

Artičoki. Artičoke namakaj najprej nekaj ur v mrzli čisti vodi, nato jih dobro otresi, odreži peclje in odloči okrog njih male, trde, nesočne liste. Zgoraj prireži liste za poldrugi prst, ostale pa previdno razširi, da imaš prostor za nadev, ki ga moraš natresti med posamezne liste. Nadev pripravi iz dveh žlic finih drobtin, pol žlice drobno sesekljane čebule, prav toliko zelenega peteršilja, nekoliko soli in popra ter strok stolčenega česna. Dobro premešaj in natresi med liste. Nato postavi artičoke v kozico pokonci, tesno drugega k drugemu in nalij na vsakega po dve žlici namiznega mrzlega olja in toliko vode, da so artičoki skoraj pokriti. Nato jih pokrij in pristavi ter kuhaj na zmernem ognju toliko časa, da se vsa voda izduši in ostane v kozici samo olje. Med kuhanjem zajemaj olje iz kozice z žlico in oblivaj z njim artičoke. Ali so dovolj mehki, preizkusiš, če potegneš srednji list in se z lahkoto odloči od dna. Če ne, moraš doliti še nekoliko vode ali kropa, ako se je vsa prva voda že izdušila. Na vsak način računaj za kuho dobro uro, a morajo neprestano vreti. Kuhane zloži na krožnik in oblij z oljem, ki ostane v kozici. Serviraš lahko tudi mrzle.

Za negovanje obraza

potrebujete na vsak način

ISLA SCHLAMM

naravni radioaktivni mulj (glen) iz kopališča v Ischlu za obkladke na obrazu. Odpravlja gube in pomlaja uvelo kožo. Preprosta uporaba po navodilu, ki je priloženo vsakemu ovitku. Dobiva se v vseh trgovinah te stroke.

Za Jugoslavijo: Paracelsus k. d. Zagreb 3.

J. J.:

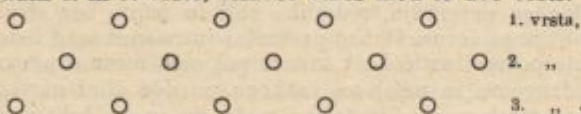
Vrtnarska dela meseca maja

Takoj ob začetku maja sadimo, ako tega še nismo storili, krompir, in sicer ne samo zgodnjega, temveč tudi poznega. Krompir pri nas navadno še narezujemo. V gospodarsko naprednih pokrajinah pa sadijo cele gomolje, toda nekoliko bolj neredko. V to svrho izberejo srednjedebele, zdrave gomolje z dobro razvidnimi očesi. Na ta način ima mlada rastlina ne samo dovolj živeža (krompirjeve rastline živijo namreč v začetku ob zalogi semena, to je vsajenega krompirja), ampak se prepreči s tem tudi gnitje krompirja. Gnilobo razširjajo kakor nalezljive bolezni pri ljudeh in živalih prav majhna, za oko nevidna telesca, ki si poiščejo na velikih ranah razrezanega krompirja prav ugodna bivališča.

Pri nas porabijo nekateri za sajenje tudi gomolje, ki se jih je gniloba že toliko lotila, da za hrano niso več primerni, češ: za v zemljo bodo dobri. Na ta način okužijo tudi zdravi krompir. Jeseni pa potem tarnajo, da je krompir gnil! Za sajenje nesposoben ni samo krompir, ki je že v resnici gnil ali nagnit, temveč tudi krompir, ki ima v mesu (navadno 1 cm pod olupkom) ali pa na olupku kakršne koli sumljive znake, bodisi da je sivkast, modrikast ali rdečkast ali pa pretrd ali premehak.

Ako krompir narezujemo, je dobro, če ga pustimo, da leži 1 do 2 dni na suhem, če mogoče na solncu, da se na ranah glavna vlaga osuši. Dobro je tudi, ako ga pomešamo (narezanega) s pepelom od lesa. Pepel preprečuje gnitje in je obenem za krompir najboljši gnoj.

Maja meseca se vrši glavno sajenje ali presajanje sadik. Sadike sadimo vedno v vrstah, toda tako, da sadike druge vrste v počezni smeri ne pridejo vstric sadike 1. in 3. vrste, temveč vmes med te dve vrsti:

Na ta način se bolje izrabí prostor.

Pri sajenju je paziti na to, da ne naredimo preplitvih, pa tudi ne preglobokih lukenj. Ako je luknja preplitva, se korenine zapognejo ali zakrivate nazaj (navzgor), ako je pregloboka, pa vise sadike v zraku. Zato korenine, posebno ako so dolge in tenke, priščipnemo. Zemljo je treba pravilno (ne prerahlo in tudi ne pretrdo) h koreninam pritisniti, nazadnje pa sadike poskropiti in jim prve dni, posebno ako je vreme suho, dobro zalivati.

Sadi se najbolje ob vlažnem vremenu in na noč, ne na solnce. Ako se solncu ni mogoče ogniti, jih zasenčimo, posebno občutljivejše, kakor karfijole, kumare itd., z vejicami ali pa na ta način, da jih pokrijemo s škrniclji, ki smo jih naredili iz časopisnega ali kakršnega koli papirja.

Meseca maja sejemo peso, zelje, ohrovt, karfijole, rožni kapus, špinačo itd. za pozno sajenje. Te sadike bomo rabili tako za pozno uporabo (peso v izorano strnišče po ječmenu itd.), kakor za prezimovanje, bodisi v toplih (oziroma mrzlih) gredah, v kleti ali drugem prostoru ali pa tudi na vrtu. (O tem podamo potrebna navodila pozneje.)

Zdaj je tudi čas za sajenje pozne glavnote solate. Za to so primerne samo vrste s krhlimi listi, kakor: ljubljanska ledenka ali po domače ajzerca, parižanka pa rumena in rjava trdoglavka.

Posebno pa priporočamo za poletno uporabo letno indivijo ali vezuljo. Ta naredi sredi poletja, ko mine druga glavnota solata, podolgovate, štrucam podobne glave in jo imenujejo zato tudi štrucarico. Najboljši vrsti sta pariška rumena in pa kaselska.

Zdaj sejemo tudi solato berivko. Ta ne dela glav, pa tudi ne gre v cvet. Obiramo jo lahko vse poletje. Prišla je iz Amerike in jo imenujemo zato ameriško berivko.

Meseca maja si tudi lahko cvetice trajnice, kakor pelargonije, nageljne, žeravec (roženkravt), rožmarin, pa tudi krizanteme s podtaknjenci (vršički) razmnožimo.

Lepotne grme, ki so odcveteli (torej šele po cvetju!), obrežemo. To se zgodi na ta način, da odrežemo ali odžagamo z malo žagico les, ki je že močno star (4, 5 in več let); porežemo, posebno tedaj, ako je grm gost in slaboten, vse šibkejšje vejice, ki bi prihodnje leto ne dale cvetja in bi pile po nepotrebnem živež; ostale vrhove in šibe pa nekoliko pristrizemo, a največ za eno tretjino. Prav močne poganjke, ki bi grm po zunanosti kvarile, pa porežemo seveda močneje ali pa jih tudi popolnoma odstranimo.

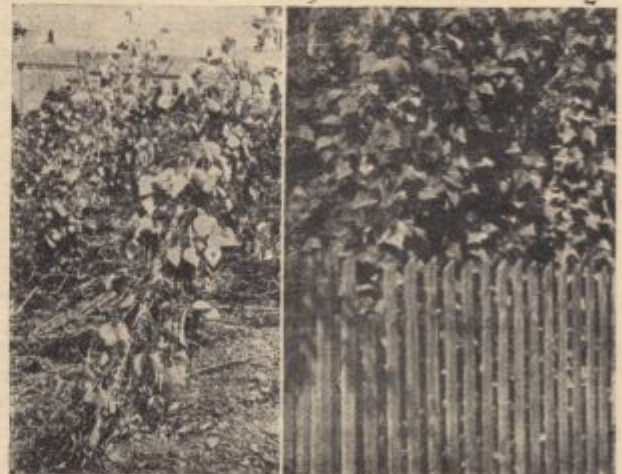
J. J.:

Fizol

Nekdaj so uživali fižol samo kot zrnje, dandanes se ga pa porabi zelo veliko tudi v stročju. V stročju užiten je sicer vsak fižol, torej tudi tisti, ki se po navadi je samo izluščen, toda te vrste nimajo tako mesnatega in okusnega stročja. Njih največja hiba je pa v tem, da imajo niti. Za uživanje v stročju imamo dandanes posebne vrste z mesnatimi in okusnimi stroki, ki so brez nitk. Napačno je torej saditi za uporabo v stročju in za pridelovanje zrnja eno in isto vrsto oziroma ene in iste vrste, ker so nekatere vrste vzgojene na zrnje, druge pa na stročje.

Glede na rast v višavo razločujemo nizki fižol, ki ne potrebuje nobenih opor, in pa visoki ali natiški fižol (prekljar).

Tako pri nizkem kakor pri visokem fižolu imamo zgodnje in pozne vrste. Najprej dozoriyo zgodnje nizke vrste.

Leva slika nam kaže, kako fižola ne smemo saditi. Desna slika: Pravilno gojeni fižol ob vrtni ograji.

FAVORIT LEPE GOSPE

Za zaščitnika njene lepote je izbrano Elida Favorit milo – to milo bujne pene in čudovitega vonja. Ono tako osvežuje in oživlja, da je postalo ljubljenec vseh, pa tudi onih z največjimi zahtevi.

ELIDA *Favorit* MILO

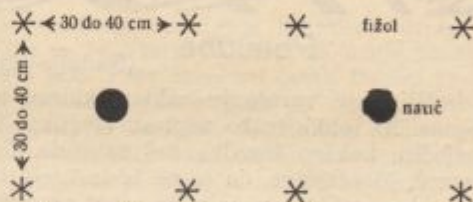
Glede na barvo stročja razločujemo fižol z zelenim in fižol z rumenim stročjem.

Fižol sadimo prve dni maja. Dokler ni gorko in se zemlja dobro ne pregreje, fižol ne rase. Občutljiv je proti mrazu zelo. Slana ga uniči. Saditi ga moramo v solnčnih legah. To velja posebno za zgodnje vrste.

Čprav imamo dandanes jako bogato rodeče nizke vrste, sadimo vendar največ visoki fižol, kajti ta rodi, ako imamo rodovitno vrsto, 5 do 10krat več ko nizke vrste. Daje nam stročje neprestano, vse poletje do jeseni, vse dotlej, dokler ne začne zmrzovati. Potrebno je pa eno: da mu damo dolge in močne natiče (preklje).

Fižol sadimo v dveh vrstah, ki naj bosta 30 do 40 cm vsaksebi. V vrstah sadimo tako, da naredimo jamice v razdalji po 30 do 40 cm in spustimo vanje po 5 do 8 zrn. Ko zraste fižol 10 ali 12 cm visoko, ga obsujemo. Ko je kakih 30 cm visok in začne poganjati že trte, naredimo v sredi med štirimi in štirimi grmiči z železnim drogom po kakovosti zemlje 30 do 40 cm globoko luknjo in zasadimo vanjo natič. Ako so trte že precej dolge, jih pritegnemo in privežemo narahlo k natiču, po katerem se navijajo potem same. Natič zatolčemo še z zemljo, da bolj trdno stoji.

Fižol rodi dobro samo tedaj, ako ga obseva sonce. Zaradi tega je napačno, ako ga sadimo skupaj več vrst ali kar cel kraj, kakor delajo to nekateri. Po izkušnjah pisca se je obnesel najbolje tale način sajenja in gojenja visokega fižola:

Kako sadimo fižol in zatikamo natiče.

Natiči morajo biti približno štiri metre dolgi in dovolj močni, torej spodaj najmanj 4 cm debeli, a so lahko tudi debelejši. Prav primerne so za to latice, kakršne rabimo za vrtno ograje. Še bolje pa je, ako vzamemo škartne latice. Te so zelo poceni in stojijo, ker so navadno na enem koncu debelejše, še bolje kakor navadne latice. Da imajo natiči še več opore, jih povežemo v višini kakih dveh do treh metrov med seboj z mehko žico, vrvjo itd. Še bolje pa je, ako jih povežemo na ta način, da privežemo ob natiče vzdolž v omenjeni višini late ali natiče. Potem vrsto, če pride prav huda nevihta, lahko podpremo.

Dobro je, da zavarujemo natiče spodaj, kolikor pridejo v zemljo in še za 20 cm nad zemljo proti vlagi, kar se zgodi na ta način, da jih namažemo na spodnjem koncu s katranom ali pa jih obžgemo. Tako pripravljeni natiči trajajo leta in leta. Tak natič zadostuje za štiri grme in nam donša na leto 3 do 5 kilogramov lepega fižolovega stročja.

Kaj ste dolžni kokošim meseca maja

Polagoma bo treba prenehati z nasajanjem jajc. Zakaj jarčke, ki se izležejo junija meseca, do zime niso godne, da bi mogle nesti. Kokošim, ki nesejo, moramo pustiti mnogo prostosti. Veliko se morajo gibati na svežem zraku in na solcu ter brskati po apnemem pesku. Čuvati pa jih moramo pred napadi drugih živali: psov, mačk itd.

Vso klavno perutnino lahko sedaj prodamo, ker je na trgu še povpraševanje. Vendar se moramo s tem podvizati, da ne pridemo prepozno.

Skrbeti moramo za čim večjo snažnost v kokošnjaku in vseh prostorih, kjer redimo kokoši. Vse grede moramo namazati s petrolejem, da se ne zaredi golazen. Dobro je treba pregledati gnezda in skrite kotičke v kokošnjaku. Vso perutnino moramo preiskati, če nima morda uši ali črvov. Take okužene živali je potem treba ločiti od drugih. Če pozobljejo kokoši preveč hroščev, gosonic, kačjih pastirjev in drugega mrčesa, se pojavijo znaki zastrupljenja. Živali manj jedo, so jako žejne, drže koš itd. Enake znake opazimo, če so čebele opikale kokoš. Seveda vidimo v tem primeru tudi otekline na rožah, podbradkih in okoli oči. Iz ranic moramo skrbno pobrati žela in otekline namazati z jodom, bolni živali pa dati piti vina, če je zastrupljena z mrčesom, pa tudi nekoliko olivnega olja.

Ponudbe (Nadaljevanje.)

Jako kočljivo je vprašanje zahtev, katere moraš staviti sama. Ni toliko težko napisati številko. Težko se je odločiti, kakšno številko boš napisala. Če napišeš preveč, je verjetno, da te ne bodo vzeli, ker si predraga. Ako napišeš premalo, je zopet nevarno, da te ne bodo marali, ker si bodo mislili, da si pač samo toliko vredna. Zato je najbolje, če navedeš svojo zadnjo plačo. Ta številka bo povedala vse, kar je treba. Ako bi pa bila to tvoja prva služba, stvar tudi ni tako huda. Poznala sem gospodično, ki je napisala takole: «Ker je to moja prva služba, še ne vem, koliko sem vredna. Prosim, da me vzamete za mesec dni na preizkušnjo. Potem boste lahko sami določili, kakšno plačo mi boste dali. Zahtevam samo toliko, kolikor Vam bom res koristila s svojim znanjem.» To je bil prikupen zaključek pisma, ki je imelo res dober uspeh. Čez mesec dni so ji plačali toliko, kolikor bi si sama nikdar ne upala zahtevati. In četudi bi zahtevala, bi jo zavrnili, ker bi se jim zdela predraga.

Besedilo ponudbe naj bo pisano v lepi slovenščini ali v zahtevanem jeziku. Slog pisanja naj bo preprost in lep. Pazi zlasti na slovnična pravila. Posamezni stavki naj imajo med seboj logično zvezo in naj bodo kratki. Opuščaj vse nepotrebne fraze. Izkratka, piši pristržno tako, kakor bi pripovedovala svojemu bratu, materi ali očetu. Primerjaj spodaj navedeno besedilo.

Mnogokrat odloča pri ponudbah zunanja oblika. Skrbi zato, da boš pisala lepo, brez napak in prečrtavanja. Ako znaš pisati na stroj, napiši ponudbo s strojem. Seveda to pa le tedaj, ako ne zahtevajo ročno pisanih ponudb. Kadar pišeš z roko, pazi, da se boš lepo držala robu in da vrste ne bodo vegaste. Tudi na desni rob svoje ponudbe moraš paziti, da ne bo kakor žaga. Papir in ovitek morata imeti trgovski format. Samo ustanovam in oblastvom moraš pisati na pisarniški format.

Sedaj pa še priloge. Preskrbeti si moraš že prej vse prepise svojih izpričeval in priporočil. Priloži pa te listine le, ako tvrdko dobro poznaš. V nasprotnem primeru navedi vse svoje listine in pripomni, da jih takoj priložiš, če je treba. To moraš storiti zlasti pri anonimnih (brezimnih) razpisih, kjer moraš položiti svojo ponudbo pod določeno geslo. Listine so dragocena reč, zato je treba mnogo previdnosti, da se ne izgube.

Vsako svojo ponudbo moraš poslati po pošti priporočeno. Kaj drugega je seveda, če neseš ponudbo sama.

Besedilo sestavi nekako takole:

«Ugledna tvrdka!

V «Ženi in domu» sem čitala, da potrebujete pisarniško moč. Gotovo iščete takšno, ki bo pridna in vestna, ki bo zanesljiva in ki Vas bo s svojim delom zadovoljila.

Čeprav imam šele 20 let, bom lahko opravljala vsa meni poverjena dela. Delo je moje veselje. Ne gledam na to, koliko je ura. Kadar mi dela zmanjka, si ga sama poiščem. Saj je v vsaki pisarni vedno kakšno zaostalo delo. Ako tega ni, pa rada pomagam drugim. Česar še ne bom znala, se bom hitro priučila. Stremim za svojo izpopolnitvijo, zato mi ni nobeno delo odveč.

Znam pa tole:

Govorim in pišem slovensko, srbskohrvatsko in nemško, deloma tudi francosko. V slovenski stenografiji sem zelo urna. Pa tudi nemško stenografijo pišem zadovoljivo. Vodim Vam lahko eno, dvostavno ali kartotečno knjigovodstvo brez napak. Strojepis brezhibno.

Tudi registraturo in vsa druga pisarniška dela Vam bom lahko opravljala. Lahko me boste uporabili za korespondenco, za knjigovodstvo, kot fakturistko, za vodstvo registrature in sploh za vsako delo.

Če zahtevate kako specialno stroko, se je bom v kratkem času priučila.

Nič ne tvegajte, če me v 14 dneh brezplačno preizkusite, ne da bi zato prevzeli kakšno obveznost. Na ta način se boste najbolje prepričali, ali sem sposobna za tisto delo, ki mi ga boste dodelili.

Šolska in učna izpričevala Vam lahko takoj pošljem. Zaradi plače pa bi Vi odločili šele takrat, ko boste videli, koliko je moje delo vredno. Zato bom vsak dan čakala Vaše dopisnice.

S posebnim spoštovanjem...

Seveda ne boste vseh ponudb mogle sestaviti tako. Treba je samo to besedilo prilagoditi posameznim primerom.

Nisem tega besedila sestavila kar tako po svoji glavi. Vprašala sem za svet tiste ljudi, ki jim to pisanje velja. To so izkušeni šefi. Tudi sem jim izgotovljeno besedilo predložila in sem jih vprašala, ali bi vzeli v službo dekleta, ki bi se jim tako ponudilo. Šele ko so mi to potrdili, sem izročila listu to besedilo za Vas, drage naročnice.

(Dalje prihodnjič.)

NEVIDNA ZAŠČITA VAŠE NEŽNE KOŽE

Volna in svila varujeta Vaše telo mnogih nevarnosti vlažnega in mrzlega vremena. A Vaš obraz? Dajte tudi njemu zanesljivo zaščito — Elida Creme de chaque heure! S svileno nežno tenčico pokrije kožo . . . jo varuje in neguje . . . a Vi ste lepa v kljub dežju in neurju!

ELIDA CREME DE CHAQUE HEURE

Ljubezen gre skozi želodec

To je star in resničen pregovor. Če torej želite, da Vaš mož ne bo iskal sreče drugod, mu morate postreči z dobro in okusno hrano. Pa bo marsikatera vzkliknila vsa žalostna: «Kako pa naj v sedanjih slabih časih ob tako majhnih prejemkih ustvarjam čudeže v svoji kuhinji?» Ni težko, če človek pozna dobre pripomočke.

Recimo, da je danes postni dan. Skuhati hočete krompir ali testenine s solato. Razsekljajte k temu še trdo kuhano jajce, pridajte še žličko gorčice «Eta» in postavite na mizo.

Včasih je pa meso trdo in premalo sočno. S pomočjo gorčice «Eta» napravite iz najslabšega mesa pravo delikateso. Morda bi radi porabili meso od prejšnjega dne. Nič lažjega. To je odlično zdravilo proti posledicam krokanja. Razrežite meso na tenke rezine, dodajte mu kisa, olja in čebule, žličko gorčice «Eta», nazadnje pa še nekaj kumaric in gobic. Videli boste, kako zadovoljen bo Vaš mož.

Hitro in jako okusno večerjo pripravite na ta način, da pridenete krompirjevi ali fižolovi solati nekoliko gorčice «Eta». Seveda je dobro, če razsekljate k temu še trdo kuhano jajce.

Razen gorčice pa poznamo še mnogo drugih izdelkov znamke «Eta». To so kumarice, gobice, kapre, brusnice itd. Same prvovrstne začimbe, s katerimi

dvignete vrednost vsakdanje preproste hrane. Gorčica «Eta» pa ima še to lastnost, da ureja prebavo in pospešuje tek. Prav tako vsi ostali izdelki te znamke. Pri močnatih jedeh Vam pa lahko odlično pomaga izborna marmelada «Eta». Zato zahtevajte povsod proizvode «Eta», ker ta znamka jamči za prvovrstno kakovost. Dobite jih v vsaki boljši trgovini.

(Nadaljevanje.)

«Ti me ne maraš?» se je začudil in izpustil vajeti.

«Ne!» je odgovorila kratko in trdo.

«Zakaj tajiš?» se je razjezil. «Sama si mi rekla, da me imaš rada. Sama si se mi ponujala.»

«Tokrat, ne danes!» je odgovorila jezno in užaljeno.

Mojstri v kuhanju kave

so bili že od nekdanj Turki. Njih metoda priredbe se je prenesla iz 16. stoletja do današnjega dne. Naravnost idealno turško kavo pripravite, če uporabite kofeina prosto kavo Hag.

Kava Hag je najfinejša, prava zrnata kava izborne arome. Tudi v najmočnejši priredbi ne premagajo grenke snovi njenega plemenitega okusa.

Pri tem pa na turški način pripravljena kava Hag ne povzroča niti motenj spanja niti jaknega bitja srca, niti živčne razdražljivosti niti ledvičnih ali želodčnih potežkoč. Kajti kava Hag je prosta kofeina, te mnogim škodljive snovi v navadni kavi. Celotrokom lahko brez pomisleka dajete kavo Hag. Priredite si turško kavo Hag in Vi postanete prepričan prijatelj Haga! V vseh boljših trgovinah se dobiva kava Hag; servira se pa tudi v hotelih in kavarnah.

«Ni res!» je siknil Luda, jo zgrabil s svojima močnima rokama in si jo privil k sebi.

«Ne izpustim te!» ji je šepetal pijan in omamljen od njene bližine.

«Izpusti me!» je zahtevala Hana in se ga poizkusila osvoboditi. Ko je uvidela, da je prešibka, mu je zagrozila:

«Pusti me, ali pa bom vpila!»

«Vpij!» je odgovoril Luda. «Stori, kar hočeš, izpustil te ne bom.»

«Ne?» je kriknilo dekle, pa pogledalo z divjim, prodirajočim pogledom, zgrabilo bič in švrknilo z njim po konju, da se je vzel na zadnji nogi, zahrzal in zdivjal.

Kakor blazna je drevila iskra žival po ravni cesti. Za njo je opletal lahek koleselj, odskakoval od trdih tal, ječal in se lomil.

Luda je izpustil Hano in iskal vajeti, toda vleklo so se po tleh, se zapletale konju med noge in se trgale. Tedaj je zmanjkalo pod njima ceste. Konj in voz sta zdrčala čez pokošen travnik in drevila proti globoki strugi hudournika. Hana se je oklepala sedeža, Luda pa je zrl z velikimi, groze polnimi očmi proti temni globini, ki se je vedno bolj in bolj bližala. V hipu mu je prešla pijanost. Po glavi so mu vihrale misli na rešitev; načrt je podil načrt. Konj in voz pa sta vihrala dalje proti prepadu. Le še nekaj minut in sesula bi se bila v globino in zdrobilo in zmečkalo bi bilo njega in Hano. Tedaj se je Luda odločil. Vzpela se je kvišku, se zagnal in skočil na konja. Naglo kakor verica veje se ga je oklenil in se mu prižel na trepetajoče truplo. Žival se ga je izkušala osvoboditi, toda njegove jeklene roke so jo dušile, niso je izpustile. Vzpela se je in padla. Voz je obstal tik nad prepadom...

Šklepatajoča od groze je planila Hana k Ludu, ki ga je bil konj vrgel podse, in mu pomagala na noge. Luda je obstal pred njo, tresoč se po vsem telesu, in ni mogel izpregovoriti besede.

«Luda!» je kriknila in se ga oklenila. «Odpusti mi! Nisem hotela tako.»

Luda ni odgovoril. Počasi se je umiril, se zagledal v njen prestrašeni in objokani obraz, ji segel z roko v razmrščene lase in jo pritisnil k sebi.

MLADE MATERE!

Zdravje in razvoj svojega dojenčka boste najbolje pospeševale, če ga hranite z znanim Krompecherjevim redilnim sredstvom

ZAMAKO.

Prirejen je na poseben način iz najboljšega gorskega **ovsa** in ima v sebi vse njegove redilne snovi in vitamine. Odlično sredstvo za umetno hrano in za čas, ko odstavljate otroka od prsi.

Izvolite zahtevati knjižico o negi in prehrani dojenčka, ki Vam jo pošlje brezplačno in poštne prosto glavno zastopstvo za kraljevino Jugoslavijo:

Higijenski farmacevtski laboratorij „PARACELsus“ k. d. Zagreb 3.

«Odpusti mi!» je prosila Hana in se ga oklenila še tesneje. «Hotela sem ti kljubovati; hotela sem te mučiti, maščevati se za tvoje postopanje.»

Dvignila se je k njegovim ustom in se vse sala vanje, kakor bi mu hotela izpiti dušo, izsiliti mu odpustanje in ljubezen.

«Bog ni hotel, da bi poginila, preden se izpolni najina usoda,» je dejal Luda in jo pustil. Prijel je konja, popravil vajeti in voz in ga spravil nazaj na cesto.

Zopet je pela jasna, z mesečino oblita noč svojo opojno pesem ljubezni in hrepenenja, ki je zvenela na ušesa dvema, ki sta se našla v trenutku smrtne groze preko postav in zakonov, ki si jih je postavilo človeštvo.

III.

Življenje pri Rongovih se je zasukalo v krivo smer. Na zunaj je ostalo prav takšno, kakršno je bilo poprej, na znotraj pa se je iztirilo. Luda in Hana sta čuvala svojo skrivnost, le njuni pogledi so pričali, da je med njima nekaj, česar bi ne smelo biti. Ti pogledi so bili previdni in oprezni; skrivali so se nepoklicanim očem, a stricu Luki se niso mogli skriti. Starec ni bil pozabil na razbito čašo in kakor tisto noč, ko je Hana vztrepetala in pobegnila v mrak, je molil v svoji sobi pred Križanim za mir in pokoj v rodni hiši:

«Ti, ki si v nebesih, prizanesi nam, daj nam miru in pokoja, da bomo rasli in napredovali v slogi in zadovoljstvu. Tvoja milost naj nas obsije, da bo v nas krščanska čistost, složnost in zvestoba. Ne dopusti hudobcu, da bi sejal ljuljko na naše njive, da bi kotil greh pod našo streho in zlo v naših dušah...»

Njegove stare, vele roke so se dvigale k Bogu in ga prosile:

«Napravi konec grehu!»

Toda greh je bil pognal preveč globoke korenine, da bi ga bilo mogoče izrutiti brez viharja. Starec je bil obupan. Premišljeval je in preudarjal:

«Tako ne more naprej! Ne smel!»

Naposled je sklenil, da stopi k Malki in ji pove:

«Malka, ali ne vidiš? Si slepa in gluha?»

Stopil pa ni. Stara noga mu je zastala sredi pota, usta so mu onemela; niti glasu ni spravil iz grla. Težka misel mu je napolnila dušo:

Mladostno živahnost in resnično lepoto

si ohranite samo tedaj, ako vodi za kopanje ali umivanje dodaste izmed naravnih soli za kopanje:

Isla Koniferen Badesalz

Isla Chypre Badesalz

Isla Eau de Cologne Badesalz.

Same dišeče soli, ki delajo kožo lepo ter krepe živce in mišice. Salinenverwaltung Bad Ischl.

Za Jugoslavijo: Paracelsus k. d. Zagreb 3.

Ona je dražestna žena,

se čuti svežo, oči so ji bistre, zdrava je, vitka, vsa njena prikazen je utelešena v plemenitosti, živahnosti in lepoti, kratkomalo: utelešen tip elegantne svetske dame, a njena skrivnost: kako je dosegla toliko dražesti in lepote, to svetlo, nežno, žametno polt?

Ona uživa vsak dan „**PLANINKA**“ čaj iz planinskih zdravnih zelišč, to deluje čudežno pri njej.

Ne pozna prebavnih težav, utrujenosti in slabosti, potrtosti in glavobola, ona ni podvržena slabi volji in kapricam, se čuti vedno svežo kakor riba v vodi, ona je idealna žena, ki je po pravici ponosna na svojo vitko linijo.

Zlasti pa se zdaj spomladi ne more dovolj priporočati 8 do 12 tednov trajajoče zdravljenje s „**PLANINKA**“ čajem, ki je sestavljen po večini iz samih domačih planinskih zelišč.

Začnite tudi Vi še danes s

„**PLANINKA**“ čajem Bahovec

Navdušeni boste. Dobiva se v lekarnah. Odklonite ponaredbe in zahtevajte samo „**PLANINKA**“ čaj Bahovec v plombiranih zavitkih z napisom proizvajalca

Lekarna
Mr. ph. Bahovec
Ljubljana.

MR. BAHOVEC

PLANINKA
ZDRAVILNI
ČAJ

VSAKA HIŠA IN VSAKA RODBINA

bi morala vedno uporabljati „Ovomaltine“, ki je radi svojih redilnih snovi v vsaki življenjski dobi zanesljivo sredstvo za zdravje.

Za otroke, ki jim je treba dajati v polni meri snovi, ki so potrebne za razvoj njih telesa; za odrasle,

ki so zaradi napornega dela v nenehni nevarnosti, da se izčrpajo njih moči; za starce, katerim je dobra hrana življenjski pogoj — za vse te je

O V O M A L T I N E

potreba in vir novih moči.

Ovomaltine je na podstavi izkušenj mnogih priznanih učenjakov sestavljena iz slada, svežega mleka, svežih jajc in kakaoa in se prireja tako, da ostanejo ohranjene vse njene sestavine. S kuhanjem se uničujejo vitamini! Ovomaltine, ki v veliki meri vsebuje te za življenje in zdravje tako potrebne sestavine, se ne kuha, temveč se daje kakršna je v toplo mleko, in sicer po 2 do 3 žličke.

Varujte se ponaredb, ki prihajajo na trg pod zvenečimi imeni, a niso nič drugega kot enostavna mešanica najnavadnejših in najcenejših snovi, ki so brez vrednosti. Ovomaltine nima enakega!

Dr. A. WANDER, d. d. ZAGREB.

«Ali bi ne bilo tako še slabše? Prišlo bi do razdora, do poloma in sramote. Rongova hiša bi bila razkričana kot gnezdo prešuštva, omađeževana in zaznamenovana med vsemi.»

«Ne,» je dejal, «naj bo skrito, dokler Bog tako hoče. Morda bo šla ta pregreha mimo nas in bo vse spet tako, kakor se spodobi in kakor je pisano v zakonu, ki ju je združil pred Bogom in pred ljudmi.»

In je zopet molil in prosil:

«Bog, daj, da se zgodi tako!»

Zgodilo pa se ni. Luda in Hana sta vedno bolj zraščala v enoto. Zakon med njim in med Malko je bil samo še lažen videz. Malka pa je bila preveč tiha in preveč zaverovana sama vase in v svojo telesno slabost, da bi bila spoznala ali vsaj zaslutila vzrok.

«Tako je pač v zakonu», si je mislila. «Vsakdanje skrbi preženejo misli na ljubezen in vse postane le še hladno sožitje.»

In ni tožila. Premalo je bilo v njej ženske. Prehladna je bila njena bolna kri. Na Ludo in na Hano je gledala z očmi žene in sestre, in kadar sta se smejala onadva, se je smejala še sama. Še vesela je bila njunega smeha.

«Zdrava sta in živa,» si je mislila, «zakaj bi se ne smejala?»

V Hani pa je rasla čudežna moč. Vse okrog nje se ji je zdelo solnčno in živo. Na sestro je gledala kakor da je ni. Videla je samo sebe,

Luda in svojo ljubezen. Na to, kaj bo, ni niti mislila.

Neki dan pa je udarila v njene sanje težka, jeklena pest in ji razbila mir in smeh. Z grozo se je predramila iz opoja in spoznala, da njena tajna ljubezen ni ostala brez posledic. Pod njenim srcem se je zaplodil sad greha, rasel, ji pil kri in mir. V njej sta se bojevali materinska ljubezen do komaj spočetega in bojazen pred sramoto in njenimi spremljevalkami.

«Kdo ti bo oče?» je izpraševala njega, ki ga še ni bilo. «Kdo ti bo dal ime?»

Tedaj je vzkalilo v njenem srcu prvo sovrašтво do nje, ki ji je stala na poti in ji zapirala dohod do solnca. Iz drobne, plahe kali je raslo v mladiko, iz mladike v drevo, ki jo je objelo in zajelo vso do zadnjega koticčka razboljene duše. Nič več ni videla svoje sestre. V Malki je zrla črno zlo, ki iztega proti nji svoje ostre kremplje, da ji iztrga plod njene krvi. Tega zla jo je bilo strah; proti njemu so se bojevale vse njene razbičane misli. Iz dneva v dan je rasel ta boj, dokler ni dorasel v strašno željo in iz želje v hotenje in načrt.

«Moja pot mora biti prosta! Če že ne zaradi mene, mora biti zaradi njega, ki je v meni,» je sklenila.

Stopila je k Ludu in mu dejala:

«Ona mora s pota!»

Tobralco?

TOBRALCO
TOBRALCO
TOBRALCO
TOBRALCO
TOBRALCO
TOBRALCO
TOBRALCO
TOBRALCO
TOBRALCO
TOBRALCO

je tkanina, ki sama o sebi govori
 se izdeluje iz egiptskega bombaža
 nadomestuje platno, cefir in svilo
 je zajamčeno perilna tkanina
 je praktična moda
 je blago elegantnih dam in preprostih žena
 je perilna tkanina za otroške oblekice
 je ceneno blago za večerne obleke, za posete in za vsak dan
 je izdelan v vseh barvah in čudovitih vzorcih
 ne pozna krize
 je izdelek slovečih angleških tvornic

Ves svet se oblači v

Vse žene občudujejo

Elegantna obleka se dá napraviti samo iz tkanine

Vaš otrok bo srečen v oblekici iz

Vaš mož Vas bo občudoval v kostumu

Vaša prijateljica Vas bo zavidala za

Veselje in radost pridnih rok je

Pogoj za ugoden počutek je

Premagati vročino poletja pomaga

Lepoto Vašega telesa najlepše izrazi

Kje se dobi

TOBRALCO
TOBRALCO
TOBRALCO
TOBRALCO
TOBRALCO
TOBRALCO
TOBRALCO
TOBRALCO
TOBRALCO
TOBRALCO

?

Elegantne dame vzbujajo pozornost...

Zato bodite pri nakupu oblek oprezni. Dobro preudarite, preden se odločite za kroj. Veliko izbiro modelov Vam lahko pokažemo. Posetite nas pri prvi priliki. Pri nas najdete gotovo kaj, kar potrebujete. Imamo krasne modele. Čudovite kombinacije damskega blaga.

DRAGO GORUP & Co., Ljubljana

Miklošičeva cesta števil. 16.

Telefon 32-33.

«Kdo?» je vprašal z grozo, kakor bi predobro ne razumel njene misli.

«Malka...» je siknila.

Luda je prebledel.

«Mora!» je ponovila. «Za obedve ni prostora.»

«O Bog!» je kriknil Luda, «ne pogubi moje duše! Iz greha v greh me vodiš. Kam misliš?»

«Hočem.» je zahtevala Hana, «da bodi najin otrok najin tudi pred svetom. Tvoj je in tvoje ime mora nositi. Zato mora izginiti vsaka ovira. Vsaka, razumeš!»

«To je božja, ne najina stvar», je ugovarjal Luda. «Če je taka njegova volja, bo storil sam. Midva nimava pravice izpreminjati njegovih

Skrlatinka, davica, ošpice

so nalezljive bolezni. Otroci, ki pridejo v stik z bacilonosci ali z ljudmi, ki so stregli bolnim, prav lahko nalezajo otroške bolezni.

Obvarujte svoje otroke. Kadar razsaja v Vaši okolici taka bolezen, se umivajte vsi prav pogosto. Kot razkuževalno sredstvo uporabljajte

SANITOL.

V vsaki lekarni in drogeriji ga dobite. Lahko pa naročite Sanitol pri CHEMOTECHNI, d. z. o. z. v Ljubljani, Mestni trg št. 10 (Skaber-netova hiša na dvorišču).

Originalne steklenice imajo znak:

Vidiš ga veliki dan,

majnik stopil je na plan.
Gora je ozelenela,
njiva žitje je spočela,
drevje v svatovski opravi
trosi cvetje po naravi.
Vsepovsod je mladoletje,
vsepovsod je vonj in cvetje.
Kdo bo dneve te prespal,
ne da bi se ves jim dal!

Srca svoja odklenimo,
mlaje z venci okrasimo!
Zdaj nam sije zlati čas,
zdaj nam poje velik glas!
Da popolno bo veselje,
izpolnjene slednje želje,
mizo s prtom pogrnimo,
nanj «Jajnine» postavimo.
Ko bo v skledah jed duhtela,
vsa družina bo vesela.

Nivea-Creme: Din 5.00—22.00

Ne pozabite frotirati Vašo kožo z **NIVEA-KREMO**

predno pudrate Vaš obraz. Puder in šminka držita potem bolje brez da bi se se zamašili kožni pori. Nivea-krema seže globoko v kožo in jo tako očisti prahu, ostankov pudra in dr. Koža ostane mladostno sveža in prepreči se

nastajanje gub in zgrbančenj. Z Nivea-kremo obvarujemo kožo tudi od raznih izpuščajev ter drugih nečistosti.

Jugosl. P. Beiersdorf & Co. d. s. o. j., Maribor

načrtov. Malka je bolehná, ne bo mi rodila naslednika. Tvoj bo ostal na Rongovini. Tvoj bo moj in naš nadaljevalec.»

«Moj, ha!» se je blazno zarežala Hana. «Pan-krť naj bo? Nikdar! Komu naj ga naprtim? Koga naj obdolžim? Ljudje ga bodo hoteli poznati, sodišče bo terjalo njegovo ime. Ali naj navedem tebe? Ob živi ženi?»

Luda se je zgrozil. Bled kakor stena je stal pred njo in ni vedel, kaj bi. Strah ga je bilo enega in drugega.

«Zato mora s pota! Mora!» je zahtevala Hana.

«Stori, kakor hočeš», je kriknil Luda in zbežal. Šel je v gostilno in se napil, da bi v vinu potopil moro, ki ga je težila in mu pila kri in mozek. Pijan do nezavesti se je vračal pozno v noč domov. Ves svet je plesal pred njegovimi očmi. Iz vsakega kota se mu je režal nasproti krvav in izonegavljen obraz hudobca, ki se mu je pačil in rogal:

«Njo bi bil vzal. Pa si jo vzal. Sedaj imaš.»

«Molči, spaka!» se je zadržal v noč in se zagnal proti hudobcu. Toda ta se je umeknil in Luda je butnil ob zid in se zvrnil. Besno je bil okrog sebe in rjul:

«Pusti me! Ne vzemi mi duše!»

Pokleknil je, sklenil roke, kakor bi molil, in prosil:

«Prizanesi mi!»

Dvignil se je, kakor bi ga bil hudobec uslišal, napel vse svoje moči, se zavlekel v klonico, se zaril v listje in zaspal.

Tam ga je našel zjutraj Luka, zmajal z glavo in vzdihnil:

«O Bog, prizanesi nam! Reši nas!»

Potem se je sklonil k spečemu in ga predramil. S krvavimi očmi ga je pogledal Luda, kakor bi ga ne poznal. Starec pa je zmajal z glavo in dejal:

«Luda, Luda, kaj bo iz nas. Greh se je zaplodil v naši hiši, Razdrl jo bo.»

Luda ga je pogledal in se je prestrašil njegovih besed.

«Kaj misliš? O kakšnem grehu se ti blede?» je vprašal.

«O mutastem, ki pa ne bo ostal mutast», je odgovoril starec.

Vsaka varčna gospodinja

uporablja pri vkuhavanju sadja, sočivja in drugih jedil samo originalno

WECK-ovo
posodo in kozarce

z varstveno
znamko

ki jih imajo vedno
v zalogi sledeče
tvrde:

Schneider & Verovšek

Ljubljana, Dunajska cesta 10
Avg. Agnola, Ljubljana, Dunajska cesta 10
Josip Jagodič, Celje, Glavni trg št. 14
Pinter & Lenard, Maribor, Aleksandrova 32
Anton Brenčič, Ptuj, Krempljeva ulica 2

Pri bolečinah,

ki jih povzročá prehlajenje, posebno pri bolečinah v hrbtu in pri trganju, je drgnjenje s starim domačim sredstvom in kozmetikom, Fellerjevim Elsa-fluidom, blagodejno. Poskusna steklenica 6 Din, dvojna steklenica 9 Din posod. Po pošti pošilja 9 poskusnih ali 6 dvojnih ali 2 veliki specialni steklenici za 62 Din brez nadaljnjih stroškov lekarnar Evgen V. Feller, Stubica Donja, Elsa-trg 290, savska banovina.

SKRIVNOST MOJE MLADOSTNE LEPOTE.

kraštem času zavidno bujnost, obilno in trdost. Din 65—.

Cré de Rose Centifolia, najidealnejša francoski suha krema. Daje temnorjavno ljubko in nezno polt. Če jo redno uporabljate, izginejo vse nečistosti, obraz pa postane mlad, steno, svež in mikaven do porne starosti. Po rebna vsaki moderni dami kot podloga za puder in šminko, za zabave, plesne in promenado. Din 40—, srednji lonček Din 18—.

Gold Cream, originalna angleška radioaktivna mastna nočna lanolinska krema, ki prodira v vse znojnice in s tem varuje in z vsakim dnem bolj pomlaja obraz. Odpravlja čudovito hitro grbanice in gube pod očmi in na sencih, pa bi zato morali biti na toaletni mizici vsake moderne dame. Din 42—, srednji lonček Din 22—.

Vaša lica bodo samo tedaj nežna in polna mladostnega žara in svežosti, kadar boste uporabljali naše znamenite biološke pomočke za dovršeno nego polti.

Lait „Odalisques“ pour les Muscles — najdragocenejših bioloških olj za ohranitev in okrepitev obraza in za popravilo odpravljanje za jnic in nagubane kože. Din 74 —, srednja steklenička Din 25—.

Mugetta lotion odpravi čez noč vse solinčne pege in rumene in rdeče lise. Din 30—.

Kapljice TITO odpravijo v osmih dneh tetovirano kožo, bradavice, madeže in pege. Din 60—.

Gumaste nogavice morajo nositi vsi, ki trpe na kriticah (zabreklih žilah na nogah), oteklinah, revmatičnih boleznih itd. Gumaste nogavice ne dajo nogi samo lepe in graciozne oblike, ampak odpravijo tudi vse bolečine in vsako otekanje. Par nogavic od Din 110 — naprej.

Lepe oble, polne prsi so kras vsake žene. Najsi bodo prsi še tako mlahave in višee, dobe, če uporabljate **Lait de Juno**, v naj-

„GENTIFOLIA“, parfumerija, Zagreb, Jurišičeva 8. Zahtevajte brezplačne ilustrirane cenike!

«Govoriš, kakor bi iz Svetega pisma bral», je dejal Luda in se dvignil. Ves zbit in zlomljen je stal pred Lukom.

«Ti pa živiš, kakor ni zapisano», je odgovoril starec.

«Kakor morem», se je zadržal Luda. «Kaj se vtikaš v stvari, ki se te ne tičejo. Skrbi zase! V grob že ležeš.»

«Ti pa v pogubo», je odvrnil Luka. «Greh in zlo si prinesel h hiši.»

«Našel sem ga že tu», je zamrmral Luda. «Vanj sem padel kakor večča v ogenj.»

Obrnil je starcu hrbet in odšel po poslu.

Luka je strmela za njim in molil: «Prizanesi nam, o Gospod, prizanesi! Oče nas, kateri si v nebesih...»

Hana je kovala svoje črne naklepe. Rana jutra so jo našla bdečo v samotni dekliški sobi.

«Le kako bi...?» je preudarjala, a preudariti ni mogla. Za očiten zločin ji je manjkalo poguma. Iskala je boljšega sredstva in naposled se ji je zdelo, da ga je našla. Šla je v boršt in nabrala užitnih in neužitnih gob. Pripravila jih je za večerjo, jih razdelila med družino. Malki jih je pripravila posebej, in nihče ni opazil njenega početja, tako spretna in previdna je bila. Po večerji je družina odmolila in odšla k počitku. Hana je izginila prva. Zbežala je v svojo sobo, padla oblečena na posteljo in skrila obraz med blazine. Prevzel jo je nemir, da je trepetala kakor v vročici. Z grozo v srcu je čakala na posledice svojega zločinskega početja. In ni čakala dolgo. Ropot in krik, ki je prihajal iz sestrine sobe, jo je predramil iz vročične groze in jo navdal s prečudno strašnim čuvstvom.

(Dalje prihodnjič.)

Noblesse

JUVAN

RAVNIKAR

LJUBLJANA • PALAČA • VIKTORIA

Vedno lepe in vedno poceni so
obleke in plašči pri nas!

KNJIGOVEZNICA DELNIŠKE TISKARNE

D. D. V LJUBLJANI

IZDELUJE ORIGINALNE PLATNICE KAKOR TUDI VSA DELA, SPADAJOČA V TO STRŪKO SOLIDNO IN PO KONKURENČNIH CENAH

Naročnina za list s krojno prilogo je za vse leto Din 68—, za pol leta Din 35—, za četrt leta Din 18—. Za Ameriko in inozemstvo dolarja 2—. Posamezna številka stane Din 5—, krojna priloga Din 2—.

Izhaja vsakega 1. v mesecu. Odgovorna za izdajateljstvo, uredništvo in upravnitvo Rija Podkrajškova.

Uredništvo in uprava v Ljubljani, Dalmatinova ulica 10/L.

Tiska Delniška tiskarna, d. d. v Ljubljani (predstavnik Miroslav Ambrožič).

Tobralco se dobiva pri tvrdki

*A. & E. Skaberné
Ljubljana*

- TOBRALCO** je tkanina sedanjosti
- TOBRALCO** je znak praktičnosti,
- TOBRALCO** je rešitev problema,
- TOBRALCO** združuje trg vsega sveta
- TOBRALCO** je zaščitno ime tkanine
- TOBRALCO** se lepo pere in Vam jamči za prijetne počitnice
- TOBRALCO** je zlasti pripraven za izlete in potovanja
- TOBRALCO** je skrajšano ime angleških tvornic, ki jamčijo za kakovost in barvo

ČE HOČETE, DA BO VAŠA DECA ZDRAVA
POTEM POMNITE, DA JE

za otroke

Dr. Pirčeva
SLADNA KAVA ZRNIH →

ZAHTEVAJTE JO PRI SVOJEM TRGOVCU!

*Nobenega sledu več
o zobnem kamnu
odkar uporabljate*

SARGov

KALODONT